

Saue valla
2024. aasta eelarve seletuskiri

1. ÜLDOSA	2
1.1 Makromajanduslikud eeldused	2
1.2 Riigi tasandi fiskaalpoliitika	2
1.3 Kohaliku omavalitsuse üksuse finantsjuhtimise seadus (KOF)	3
1.4 Ülevaade Saue valla 2024. aasta eelarvest	3
2. PÕHITEGEVUSE TULUD	5
2.1 Maksud	6
2.2 Kaupade ja teenuste müük (omatulud)	8
2.3 Saadavad toetused tegevuskuludeks	9
2.4 Muud tegevustulud	9
3. PÕHITEGEVUSE KULUD	10
3.1 Üldvalitsemine	14
3.2 Riigikaitse ja avalik kord	15
3.3 Majandus	15
3.4 Keskkonnakaitse	19
3.5 Elamu- ja kommunaalmajandus	21
3.6 Vaba aeg ja kultuur	22
3.7 Haridus	28
3.8 Sotsiaalne kaitse	34
4. INVESTEERIMISTEgevus	38
4.1. Investeeringustegevuse sissetulekud	38
4.2. Investeeringustegevuse väljaminekud	38
5. FINANTSEERIMISTEgevus	44
6. LIKVIIDSETE VARADE MUUTUS	45

1. ÜLDOSA

Saue vallas on 25 810 (2023. a dets seisuga) elanikku ning valla territooriumi pindala on 630 km². Vallas on kokku 54 asulat: üks linn (Saue), kolm alevikku (Laagri, Riisipere, Turba) ning 50 küla. Keskuseks on Saue linn.

2024. aasta eelarve koostamise õiguslikud alused on Kohaliku omavalitsuse korralduse seadus ja Saue valla arengukava. Eelarve koostamise tehniliseks aluseks on Kohaliku omavalitsuse üksuse finantsjuhtimise seadus ja Saue valla finantsjuhtimise kord.

Saue valla eelarvelised allasutused on Ääsmäe Lasteaed, Kernu Põhikooli lasteaed Riisikas, Laagri Lasteaed, Nõlvaku Lasteaed, Riisipere Lasteaed, Ruila Põhikooli lasteaed Kirsiaed, Saue lasteaed Midrimaa, Tuleviku Lasteaed, Turba Kooli lasteaed, Veskitammi Lasteaed (koos Möldre Majaga), Kotka Lasteaed, Ääsmäe Põhikool, Kernu Põhikool, Nissi Põhikool, Ruila Põhikool, Saue Kool (end. Saue Gümnaasium), Turba Kool, Saue Raamatukogud (haruraamatukogud Laagri Raamatukogu, Haiba Raamatukogu, Riisipere Raamatukogu, Ruila Raamatukogu, Saue Linnaraamatukogu, Turba Raamatukogu, Ääsmäe Raamatukogu, Hüüru Raamatukogu teeninduspunkt, Laitse Raamatukogu teeninduspunkt), Haiba Lastekodu, Saue Sotsiaalkeskus, Saue Kultuuri- ja Huvikeskus (ühendatud end. Saue Huvikeskus, Laagri Kultuurikeskus, Haiba Rahvamaja, Riisipere Kultuurikeskus), Saue Muusikakool, Saue Noortekeskus, Saue Spordikeskus, Saue Vallavarahaldus. Valla eelarvest finantseeritakse tütarettevõtjate tegevust: OÜ Laagri Haridus- ja Spordikeskus (Laagri Kool), Saue Spordirajatised OÜ, Kovek AS, Ääsmäe Kultuuri- ja Spordi SA, Veskimöldre Haridusmaja SA.

1.1 Makromajanduslikud eeldused

	2022 tegelik	2023 prognoos	2024 prognoos	2025 prognoos	2026 prognoos	2027 prognoos
Reaalse SKP aastakasv %	-0,5	-2,0	2,7	3,0	2,5	2,2
Tööpuudus %	5,6	6,1	6,7	6,4	6,2	6,1
Inflatsioon %	19,4	9,6	4,6	2,5	1,7	1,9
Palgakasv %	11,6	11,2	6,6	5,3	4,9	4,5

1.2 Riigi tasandi fiskaalpoliitika

Eesti majandus on viimaste aastate kriisidele siiski hästi vastu pidanud. Nõrk välisnõudlus ja tootmissisendite kiirelt kasvanud hinnad hoiavad Eesti majanduse languses ka 2023. aastal. Eesti eksport on eelkõige nõrga välisnõudluse ja transiitkaubanduse kadumise tõttu 2023. aastal selges languses. 2023. aastal oodatud konjunktuuri paranemine on praeguseks lükkunud 2024. aastasse, mis koos ettevõtete kohanemisega peaks taastama ka ekspordi kasvu. 2023. aastal on oodata 2% majanduslangust, kuid järgneval paaril aastal juba pea 3% tõusu. Hinnatõus aeglustub 2023. aasta jooksul kiiresti, jõudes 2024. aastaks 4,6%-ni. Ehitussektori tegevust mõjutavad tegurid – näiteks ehitus- ja kinnisvarahindade kasv – on tõenäoliselt stabiliseerumas.

1.3 Kohaliku omavalitsuse üksuse finantsjuhtimise seadus (KOFIS)

Vastavalt Kohaliku omavalitsuse üksuse finantsjuhtimise seadusele (KOFIS) koosneb eelarve osadest ning on kassapõhine või tekkepõhine (Saue Vallavalitsuse eelarve on tekkepõhine). Sõltumata arvestusviisist on eelarve jaotatud viieks osaks:

PÕHITEGEVUSE TULUD	Maksutulud. Tulud kaupade ja teenuste müügist. Saadavad toetused. Muud tegevustulud.
PÕHITEGEVUSE KULUD	Antavad toetused. Muud tegevuskulud.
INVESTEERIMIS-TEGEVUS	Põhivara soetus ja müük. Põhivara soetuseks saadav ja antav sihtfinantseerimine. Osaluste soetus ja müük. Muude aktsiate ja osade soetus ja müük. Antavad ja tagasilaekuvad laenud. Finantstulud ja finantskulud.
FINANTSEERIMIS-TEGEVUS	Laenude võtmine ja võetud laenude tagasimaksmine. Kapitalirendikohustuste võtmine ja täitmine. Emiteeritud võlakirjade lunastamine ning tagasimaksed teenuste kontsessioonikokkulepete alusel.
LIKVIIDSETE VARADE MUUTUS	Raha ja pangakontode saldo muutus. Rahaturu- ja intressifondide aktsiate või osakute saldo muutus. Soetatud võlakirjade saldo muutus.

1.4 Ülevaade Saue valla 2024. aasta eelarvest

Käesolev eelarve on koostatud üheks eelarveaastaks 01.01.2024-31.12.2024. Eelarve esitlusvaluutaks on euro. Eelarve on koostatud 100 euro täpsusega.

Eelarve on koostatud tekkepõhisel printsiibil, mis tähendab, et selles kajastatakse tehingud vastavalt nende toimumisele, sõltumata sellest, millal nende eest raha laekub või välja makstakse.

Eelarve väljaminekute pool on liigendatud tegevusalade ja paralleelselt Rahandusministeeriumi määruses sätestatud kululiikide kaupa (mille alusel omakorda jaotub eelarve väljaminekute pool kahte suuremasse osasse – põhitegevuse kulud ja investeerimistegevuse väljaminekud).

Eelarvega kavandatakse täita arengukavades ja eelarvestrateegias 2024. aastaks planeeritud eesmärgid võimalikult sarnases mahus ja viisil. Arvestades muutusi makromajanduse keskkonnas, elanikkonna kasvu ja investeringute kallinemist ning riigi tasandi poliitikate mõju omavalitsuse palgasurvele (õpetajate miinimumpalga tõus) on investeringuid prioritseeritud ja samas ajatatud. Esmatähtsad on investeringud haridusvõrgu arengusse (ka siin on periodiseerimine olnud vältimatu), püütud on säilitada teede investeringute taset, edasi on lükatud kõige enam avaliku ruumiga ning täiesti uute arendusprojektidega seotud investeringuid. Mõningast mõju avaldavad jätkuvalt ühinemislepingu erisused, mis kogumahus jaotuvad eelarvestrateegia perioodile, kuigi leping ise formaalselt enam ei kehti.

Saue valla 2024. aasta eelarve:

2024. aasta eelarve on Saue Vallavalitsus koostanud lähtudes Eesti Panga ja Rahandusministeeriumi prognoosidest. Tulude osas on kasvu prognoositud nii elanikkonna arvu suurenemist arvesse võttes kui ka arvestades palgakasvust tulenevat maksutulude suurenemist. Majandamiskulude kasvu prognoositakse minimaalselt arvestades eelkõige allüksuste kasvust tulenevate suurenemistega. Arvestatud on energia hindade stabiliseerumisega. Eelarve koostamisel on esmane eesmärk olnud jälgida põhitegevuse tulemi saavutamist vastavalt arengukavas ja eelarvestrateegias planeeritule, et tagada investeerimisvõimekus.

- Põhitegevuse tulude kogumaht on **61 581 000** eurot (2023: 58 109 900 eurot) vt 2. peatükk.
- Põhitegevuse kulude kogumaht on **56 621 400** eurot (2023: 54 092 100 eurot) vt 3. peatükk.
- Põhitegevuse tulemi planeeritud **4 959 600** (2023: 4 017 800 eurot), mis on põhitegevuse tuludest 8,1%.
- Investeeringustegevus kokku (= investeeringustegevuse sissetulekud - väljaminekud) on negatiivse tulemiga summas **-14 840 000** eurot. Vahe kaetakse likviidsete vahendite jäägi, sihtfinantseerimistoetuste, põhitegevuse tulemi ja laenuvahendite arvelt.
- Eelarve tulemi on põhitegevuse tulude eelarveosa kogusumma ja põhitegevuse kulude eelarveosa kogusumma vahe, millele on liidetud investeeringustegevuse eelarveosa kogusumma. Tulenevalt investeeringute mahust jääb 2024. aasta eelarve tulemi negatiivseks **-9 880 400** eurot. Kavandatud investeeringustegevuse maht tuleb osaliselt üle 2023. aasta teostamata jäänud investeeringute näol. Investeeringute kogumaht kumuleerivalt järgib pikaajalist eelarvestrateegiat koosmõjus ühinemislepinguga vt 4. peatükk.

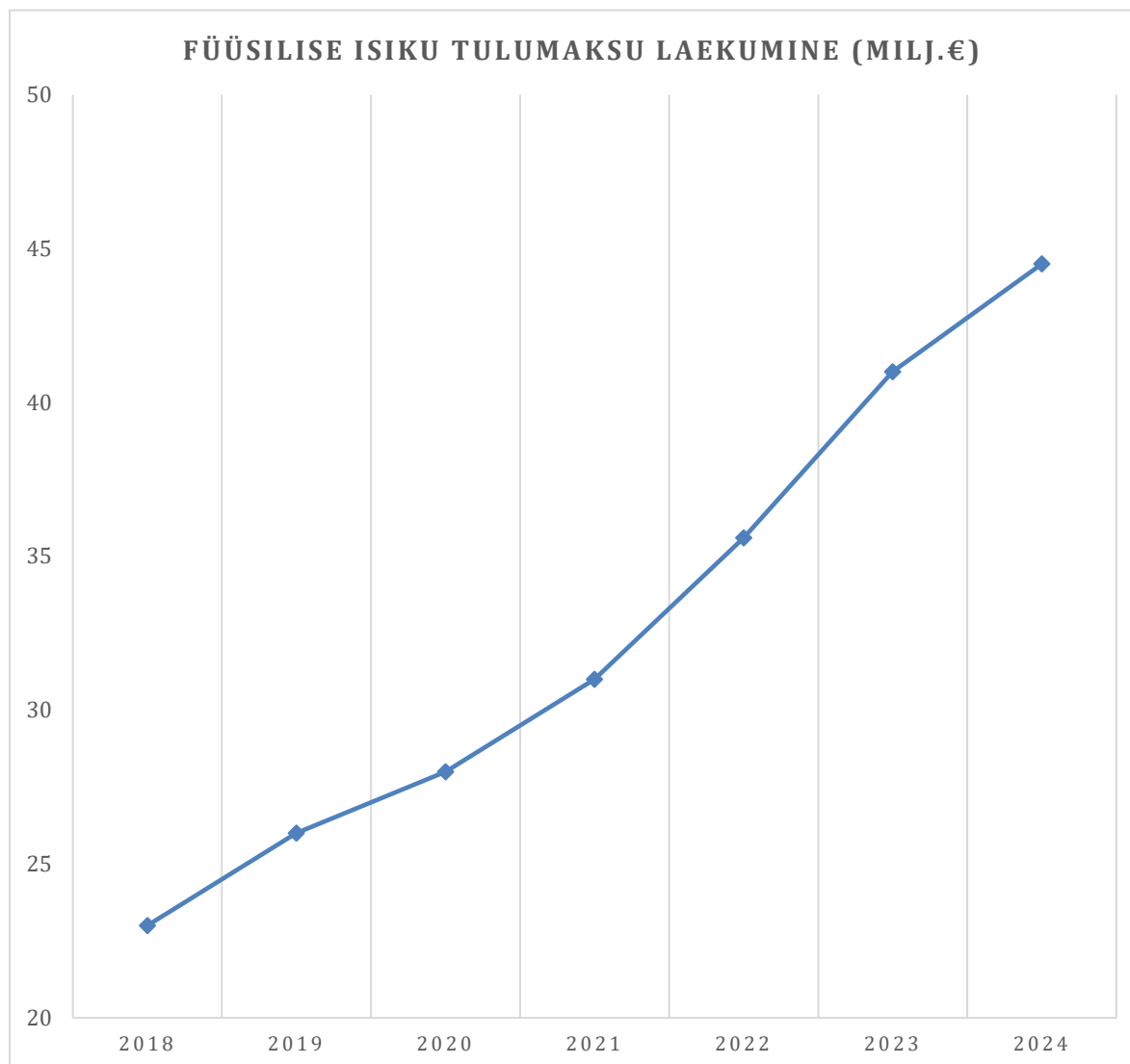
Tabel 1. Põhitegevuse kulud ja katteallikad aastal 2024 (eurodes)

	Tegevusala	Põhitegevuse kulud kokku	Põhitegevuse kulude katteallikad		
			Vallaeelarve	Kaupade ja teenuste müük, muud tulud	Saadud toetused
01	Üldised valitsussekt. teen.	2 782 200	1 921 400	400 200	460 600
02	Riigikaitse	7 000	7 000	0	0
03	Avalik kord ja julgeolek	63 000	63 000	0	0
04	Majandus	5 584 000	4 961 600	71 300	551 100
05	Keskkonnakaitse	1 950 100	1 950 100	0	0
06	Elamu- ja kommunaalraj.	5 760 300	5 346 400	413 900	0
08	Vaba aeg, kultuur, religioon	3 193 100	3 049 600	98 800	44 700
09	Haridus	32 209 400	19 979 400	1 673 300	10 556 700
10	Sotsiaalne kaitse	5 072 300	3 687 900	793 000	591 400
	Kokku	56 621 400	40 966 400	3 450 500	12 204 500

Põhitegevuse kulude katteallikateks on valla eelarvesse laekuvad maksutulud, saadud toetused, kaupade, teenuste müügitulu ja muud tulud.

2. PÕHITEGEVUSE TULUD

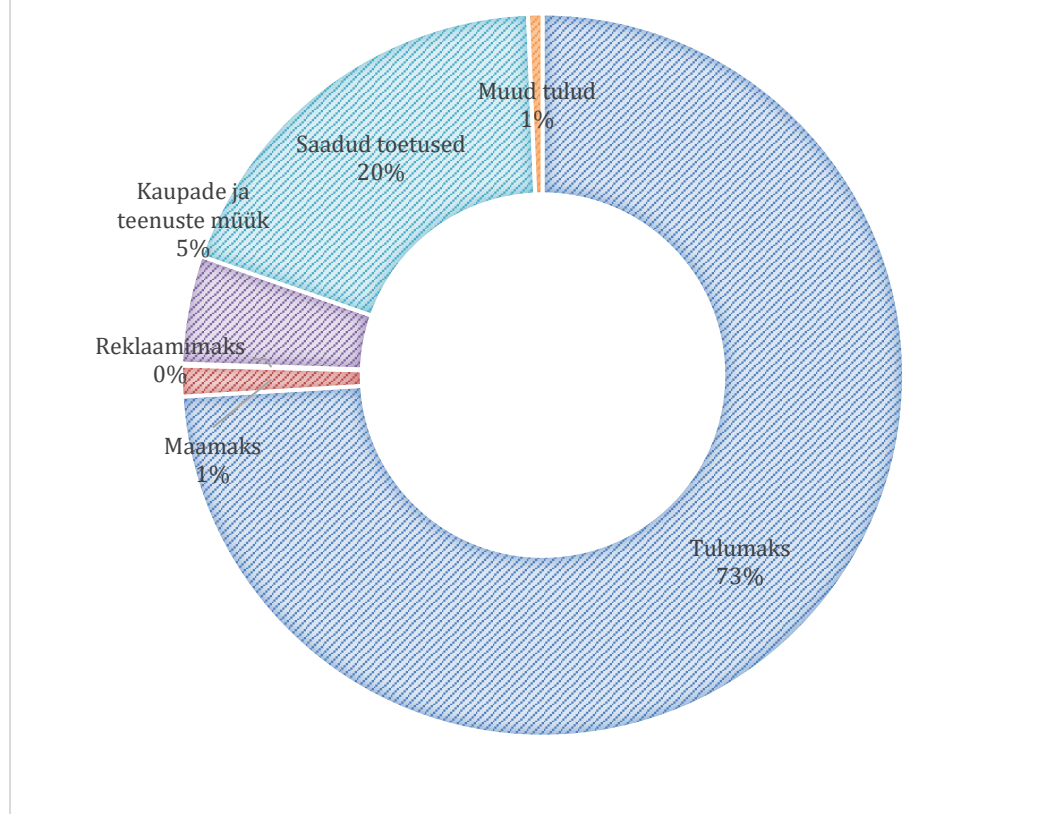
Saue valla põhitegevuse tulud koosnevad maksudest, toetustest, tulud kaupade ja teenuste müügist ning muudest tuludest. Põhitegevuse tulud kokku moodustavad 61,6 milj. eurot (2023: 58,1 milj. eurot), mis on 6,0% rohkem kui 2023. aastal. Maksutulude prognoosimisel on arvestatud elanikkonna kasvuga, kus Saue valda lisandub 2024. aastal arvestuslikult kuni 400 maksumaksjat, kes toovad valla tuludesse ca 1,4 milj. eurot. Töötasude kasvu prognoosi arvestades on 2024. aasta eelarves arvestatud 6,6% tulumaksu laekumise kasvuga, millele lisandub 2,9% uute maksumaksjate näol. Lisaks tulenevalt seadusemuudatustes on tulumaksu arvestusse üle kantud varasemad toetusfondist saadud toetused.

	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Füüsilise isiku tulumaks (milj.€)	23	26	28	31	36	41	45
Kasv %		11,1%	7,4%	11,1%	15,2%	14,9%	10,0%

Joonis 1. Tulumaksu laekumine ühinemisjärgselt

TULUDE JAGUNEMINE

Joonis 2. Tulude struktuur

Tabel 2. Tulude võrdlus aastatel 2023-2024 (eurodes)

Nimetus	2024	2023 9k	2023	Muutus %
Põhitegevuse tulud	61 581 000	42741486	58 109 900	6,0%
Tulumaks	45 014 000	30 168 150	40 920 000	10,0%
Maamaks	859 000	473 764	810 000	6,0%
Reklaamimaks	53 000	25 062	50 000	6,0%
Omatulud	3 050 500	1 977 267	2 761 200	10,5%
Saadud toetused	12 204 500	9 871 144	12 968 700	-5,9%
Muud tulud	400 000	226 098	600 000	-33,3%

2.1 Maksud

Maksudena laekuvad valla eelarvesse üksikisiku tulumaks, maamaks ja reklaamimaks. Maksude osakaal eelarvest on 74%.

2.1.1 Tulumaks

Suurima osa maksudest moodustab üksikisiku tulumaksu omavalitsuse eelarvesse laekuv osa. Tulumaks laekub Tulumaksuseaduse alusel. Füüsilise isiku tulumaksu arvestab ja kogub Maksu- ja Tolliamet, mis edastab füüsiliselt isikult saadud tulumaksust osa kohalikule omavalitsusele. 2024. aastal laekub kohaliku omavalitsuse eelarvesse 11,89% valla elanikest maksumaksjate maksustatavast tulust (2023. aastal oli vastav näitaja 11,96%) ning lisandub 2,5% residendist füüsilise isiku riiklikust pensionist. Tulumaksutulu on 2024. aasta eelarvesse planeeritud 45,0 milj. eurot (2023. a 40,9 milj. eurot), mis on 10% rohkem kui 2023. aasta eelarves. Tulumaksu prognoosimisel on aluseks võetud 2023. aasta tegelik tulumaksu laekumine, millele lisandub tulu maksumaksjate arvu kasvult 2,9% ja töötasude kasv 6,6% millele lisandub tasandusfondi 697 tuhat eurot. Valitsuse poliitikast tulenevalt toimub 2024. aastal osade toetusfondi elementide üle andmine omavalitsuse maksubaasi (suureneb tulumaksueraldus, väheneb toetusfond). Eeldus on, et muudatuse hetkel see omavalitsuse tulubaasile kokkuvõttes olulist mõju ei avalda, muutused avalduvad tulevastel perioodidel. Tulumaksutulu kasv tuleneb järgmistest komponentidest:

1). Maksumaksjate arv

Füüsilise isiku tulumaksu maksjaid on Saue vallas 30.09.2023 seisuga 12 590. Tulumaksu laekumise kasv planeeritakse Saue valda lisanduvate elanike arvelt. Prognoositud lisandub valla elanike registrisse kuni 400 elanikku, kellest umbes pooled on maksumaksjad. Maksumaksjate arvu kasv suurendab valla tulusid ligi 1,4 milj euro võrra.

2). Maksumaksjate palkade suurenemine, inflatsioon

Prognoosi järgi kasvavad 2024. aastal keskmised palgad 6,6% ning tarbijahinnad kasvavad 4,6%. Seda eeldust on rakendatud ka Saue valla 2024. aasta tulumaksutulu planeerimisel.

3). Tulumaksutulu %

Maksumaksja elukohajärgsele kohaliku omavalitsuse üksusele laekub residendist füüsilise isiku maksustatavast tulust 11,89% ning 2,5% residendist füüsilise isiku riiklikust pensionist. 2024. aastast maksab Vabariigi Valitsus, seni toetusfondist eraldatud asendus- ja järelhoolduse, matusetootuse ning pikaajaline hoolduse summad välja tulumaksu osana kokku ligi 700 tuhande euro ulatuses. Seda eeldust on rakendatud ka Saue valla 2024. aasta tulumaksu planeerimisel.

2.1.2 Maamaks

2024. aasta eelarves on ette nähtud tulu maamaksust 859 000 eurot (2023: 810 000 eurot). Saue vallas kehtestatud maamaksumäärad: põllumajandussaaduste tootmiseks kasutusel oleva haritava maa ja loodusliku rohumaa määraks on 0,5% maa maksustamishinnast aastas, ärimaa maamaksumääraks on 2,5% maa maksustamishinnast aastas, muu maa määraks on 2,0%.

Maamaksu prognoosimisel on arvesse võetud 2023. aasta tegelikku laekumist. 2021. aastast alates on maamaksu vaba kodualuse maa puhul kinnistu mitte katastriüksus ning uued valminud elamurajoonid on pärast elanike sisse kolimist vabastatud kodualusest maamaksust.

Maa korraline hindamine on turupõhine maa hindamine, mille tulemusena määratakse igale katastriüksusele ligikaudne maa turuväärtus ehk maa maksustamishind. Tegemist on masshindamisega, mille tulemus on statistiline üldistus. 2023. aasta toimunud maa korralise hindamise tulemused võetakse kasutusele alates 1. jaanuarist 2024. Uued maamaksu määrad kehtestab kohalik omavalitsus hiljemalt 1. juuliks 2023. Maksimaalseid maksumäärasid on seadusega vähendatud 2,5 kuni 5 korda. Lisaks on seatud seadusega maamaksule kasvupiirang - maamaks ei suurene rohkem kui 10% aastas.

2.1.3 Reklaamimaks

2024. aasta eelarvesse on ette nähtud tulu reklaamimaksust 53 000 eurot (2023: 50 000 eurot). Reklaamimaksu prognoosimisel on arvesse võetud 2022. ja 2023. aasta tegelikku laekumist.

2.2 Kaupade ja teenuste müük (omatulud)

Kaupade ja teenuste müük moodustab eelarve põhitegevuse tulude mahust 5% ja summaarselt on 2024. aasta eelarves kajastatud summas 3 050 500 eurot (2023: 2 761 200 eurot). Kaupade ja teenuste müük jaguneb järgmiselt: riigilõivud ja tulud majandustegevusest.

2.2.1 Riigilõivud

Riigilõivude laekumist kavandatakse eelarvesse 71 300 eurot (2023: 83 800 eurot). Elamu ehitusloa taotluse läbivaatamise eest tasutakse riigilõivu 150 eurot ning mitteilamu puhul 250 eurot. Elamu kasutusloa taotluse läbivaatamise eest tasutakse riigilõivu 30 eurot ning mitteilamu puhul 60 eurot. Projekteeerimistingimuste taotluse läbivaatamise eest tasutakse riigilõivu 25 eurot.

2.2.2 Tulud majandustegevusest

Tulud majandustegevusest on planeeritud 2 979 200 eurot (2023: 2 677 400 eurot). Tulud majandustegevusest kasvavad ning jaotuvad omakorda järgmisteks alarühmadeks:

Haridusasutuste majandustegevuse tulu

Kajastatakse tulu lasteaedade kohatasust lapsevanematelt (täiendavalt on arvestatud uute avatavate rühmade kohatasu laekumisega) ning valla lasteaedade, koolide ja huvikoolide kohtade müügist teistele omavalitsustele, Saue Muusikakooli teenustest ja koolide tasulistest huviringidest.

Lasteaiakoha osalustasu maksavad lapsevanemad Koolieelse lasteasutuse seaduse § 27 alusel. Osalustasu on suunatud lasteasutuse majandamise- ja õppevahendite kulude osaliseks katmiseks ning selle laekumine ei sõltu lasteaiakoha kasutamise intensiivsusest. Saue valla koolieelsetes munitsipaallasteasutustes vanemate poolt kaetava osa määr ühe lapse kohta moodustab 20% Vabariigi Valitsuse kehtestatud töötasu alammäärast – 820 eurot kuus (2023. a 725 eurot kuus). Kui lapse ja mõlema vanema või üksikvanema elukoht on osalustasu maksamise kohustuse tekkimise aasta 1. jaanuari seisuga Eesti rahvastikuregistri andmetel Saue vald, siis kehtivad alates kolmandast eluaastast osalustasu soodustused – esimese lapse puhul 50%, teise lapse puhul 75% ning kolme või enama lapselised pered on kohatasust vabastatud. Soodustuste summaarne mõju eelarve tuludele on ligikaudu 1 823 000 eurot, sellest tavapärase elaniku 50% soodustus 744 000 eurot, teise lapse soodustus 75% 152 000 eurot ning kolme ja enama lapse toetuse arvelt antav soodustus 824 000 eurot, sissetulekust sõltuv soodustus 103 000 eurot.

Teistelt kohalikest omavalitsustelt laekub tulu nendele müüdavate lasteaia-, kooli- ja huvikoolikohtade eest. Suurimad valla haridus- ja huviharidusteenuste ostjad on Tallinna linn, Lääne-Harju vald ja Keila linn.

Kultuuriasutuste majandustegevuse tulu

Kajastatakse tulud piirkondlikelt raamatukogudelt, kultuuri- ja noortekeskustelt ning ajalehes avaldatud reklaamist. Laagri Kooli juures tegutseva huvikooli majandustegevuse tulud kajastuvad tütarettevõtte eelarves.

Spordi- ja puhkeasutuste majandustegevuse tulu

Kajastatakse tulud Saue Spordikeskuse, Ruila, Turba, Nissi spordihoonete tegevustuludest. Laagri Kooli ning Saue Kooli juures tegutseva ujula ja spordihoone majandustegevuse tulud kajastuvad tütarettevõtete eelarves.

Sotsiaalasutuste majandustegevuse tulu

Kajastatakse Haiba Lastekodu tulud teistelt omavalitsustelt asenduskoduteenusel viibivate laste eest. 2024. aastaks on planeeritud Harjumaa Omavalitsuste Liidu liikmeks olevate KOV-ide lapse pearahaga kuumaksumuseks 2445 eurot (2023.a 2290 eurot), teised 2560 eurot (2023.a 2640

eurot) ning keskmise-, raske- või sügava puudega või alla 3-aastase lapse eest 2760 eurot (2023.a 2640 eurot), teised 2865 eurot (2023.a 2775 eurot).

Eelarvesse on planeeritud väiksemas mahus Saue Sotsiaalkeskuse osutatavate tasuliste teenuste tulu, muu hulgas koduhooldus, isikuabiteenused, sotsiaaltransport, pesupesemine.

Elamu- ja kommunaaltegevuse tulu

Üldiselt kommunaaltegevusega tegeleb vallas tütarettvõtte Kovek AS. Vähesel määral on kommunaaltegevuse tulude all kajastatud valla keskuse piirkonna ÜVK torustike opereerimisele andmisest vee-ettevõtjale AS Tallinna Vesi. Tulu sõltub otseselt ÜVK-ga liitunud kinnistute arvust, ning vee ja kanali tarbimise kogusest. Saue linna ühisveevärgi ja -kanalisatsioonisüsteemi projekti käigus valmis 2013. aastal linna territooriumil asuvatele hoonestatud kinnistutele 18,1 km veetorustikke ja 15,0 km reoveekanaliseerimise torustikke liitumisvõimalustega, kus selline võimalus seni puudus. Sellest ajast alates on liitunud kinnistuid 326.

Üüri- ja renditulud

Üüri- ja renditulude all on kajastatud renditulud vallale kuuluvates hoonetes paiknevatest rentnikelt ja elamispindade üürimaksetest. Üürnikele ja rentnikele edasiantavad kommunaalkulud kajastatakse kuluvähendusena.

2.3 Saadavad toetused tegevuskuludeks

Toetused moodustavad eelarve põhitegevuse tulude mahust 20% ehk kokku 12 204 500 eurot (2023: 12 968 700 eurot).

Põhiline osa saadavatest toetustest tegevuskuludeks on riigi iga-aastane tasandus- ja toetusfondi eraldis (12 057 400 eurot). Toetusfondi eraldise komponentideks on üldhariduskoolide pidamiseks antav toetus, sh tööjõukulud õpetajatele, koolide täiendkoolituskulud ja juhtimiskulud, koolilõuna ja kultuurirahitsa toetus, koolieelsete lasteasutuste õpetajate tööjõukulude toetus, huvihariduse ja -tegevuse toetus, riiklike sotsiaaltoetuste ja -teenuste osutamise toetus, kohalike teede hoiu toetus.

Lisanduvad Harju Maakonnaraamatukogu kaudu kohaliku omavalitsuse raamatukogude komplekteerimiseks sihtfinantseerimisega saadavad raamatud, Haiba Lastekodule laekuv tegevustoetus Harjumaa Omavalitsuste Liidult, Kernu Põhikooli jaoks kodulähedase algkooli lisatoetus, rahvusvahelise kaitse saajate toetamise ja abistamise toetus jm projektitoetused, mis on eelarvesse planeeritud 2023. aasta tasemel. Mitmesugused ühekordsed sihtotstarbelised toetused hallatavate asutuste jooksvate kulude katteks planeeritakse lisaelarvetega, kuna need on raskesti prognoositavad ja reeglina kaasneb nendega eelarves täiendav sihtotstarbeline kulu, mistõttu tervikuna ei ole eelarve tasakaal sellest mõjutatud.

2.4 Muud tegevustulud

Muud tegevustulud on 2024. aasta eelarvesse planeeritud summas 400 000 eurot (2023: 600 000 eurot). Muud tegevustulud moodustuvad 2024. aasta eelarve tulude mahust kokku 1%. Muud tegevustulud jaotuvad:

- Maavarade kaevandamisõiguse tasud vastavalt Keskkonnatasude seadusele;
- Vee erikasutustasu vastavalt Keskkonnatasude seadusele.

3. PÕHITEGEVUSE KULUD

Vastavalt Kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse § 6 on kohaliku omavalitsuse ülesanne korraldada vallas elamu- ja kommunaalmajandust, veevarustust, heakorda, valla teede ja tänavate korrashoidu, vallasisest ühistransporti, koolieelsete lasteasutuste, koolide, raamatukogude, kultuurikeskuste ja hooldekodu ning teiste kohalike asutuste ülalpidamist ning korraldama vallas sotsiaalabi ja sotsiaalteenuseid. Saue valla 2024. aasta eelarve põhitegevuse kulud jagunevad järgmisteks tegevusaladeks:

- **Üldised valitsussektori teenused** (vallavolikogu, vallavalitsus, reservfond, muud üldised teenused ja valitsussektori võla teenindamine, valitsussektori vahelised ülekandeid);
- **Avalik kord ja julgeolek, riigikaitse** (avaliku korra tagamine, päästekomandode ja Kaitseliidu toetamine);
- **Majandus** (maakorraldus ja põllumajandus, maanteetransport, transpordikorraldus, turism ning teadus-arendustegevus, territoriaalne planeerimine, IT ja majanduse haldamine);
- **Keskkonnakaitse** (avalikud alad, maastikukaitse, jäätme- ja heitveekäitlus);
- **Elamu- ja kommunaalmajandus** (tänavavalgustus, hulkuvate loomadega seotud tegevus, veevarustus, elamu- ja kommunaalmajandus);
- **Vaba aeg, kultuur, religioon** (sporditegevus, noorsootöö, huvialategevus, raamatukogud, kohalikud kultuuriüritused, klubide-seltside toetamine, vallaleht, valdkonna haldamine);
- **Haridus** (lasteaiaid, koolid, lasteaia- ja kooliteenuse ostmine teistelt kohalike omavalitsustelt, noorte huviharidus ja huvitegevus, koolitoit, koolitransport, valdkonna haldamine);
- **Sotsiaalne kaitse** (teenused ja toetused puuetega inimestele, eakatele, lastega peredele, riskirühmadele, hooldekodu ning sotsiaalkeskuse teenused, asendus- ja järelhooldus, valdkonna haldamine).

2024. aasta eelarve prognoosimisel on baaseelduseks ühelt poolt majanduskeskkonnaga jooksev kohanemine, teiselt poolt valmisoleku säilitamine kulude korrigeerimiseks juhul, kui tulueeldused esimesel poolaastal ei täitu. Eelarves on arvesse võetud üldist inflatsioonilist keskkonda, samuti palgasurvet, mis omavalitsuste puhul eriti kerkib päevakorra seoses õpetajate palgakasvuga, mida rahastab suure osas riik. Selle kasvu taustal laienevad palgatõusu ootused paratamatult koolide ülejäänud personalile, lasteaedadele, huviharidusele, noorsootööle, kultuuriasutustele ja sealt edasi vallavalitsuse samade valdkondade töötajatele. Eelarvet koostades oleme konsulteerinud naaberomavalitsustega, võtnud arvesse palgatasemeid ülejäänud avalikus sektoris. Peame olema jooksvalt konkurentsivõimelised, et mitte kaotada töötajaid, kelle asendamine hiljem võib olla oluliselt keerulisem ja kallim. Samuti peame arvestama muutustega õigusruumis ning järjest kasvavate nõuetega erinevatele teenustele (eelkõige haridus- ja sotsiaalteenused), mis mõjutab otseselt teenuse korraldamise hinda ning järjest suuremat spetsialiseerumise vajadust. Samuti tuleb sammu pidada püsiva kiire elanike arvu kasvuga, mille osas prognoosime küll seoses kinnisvaraturu jahtumisega järgmiseks aastaks mõningast taandumist, samas tuleb arvestada, et sellised mõjud jõuavad omavalitsuses kohale 6 kuu kuni 12 kuulise välbaga.

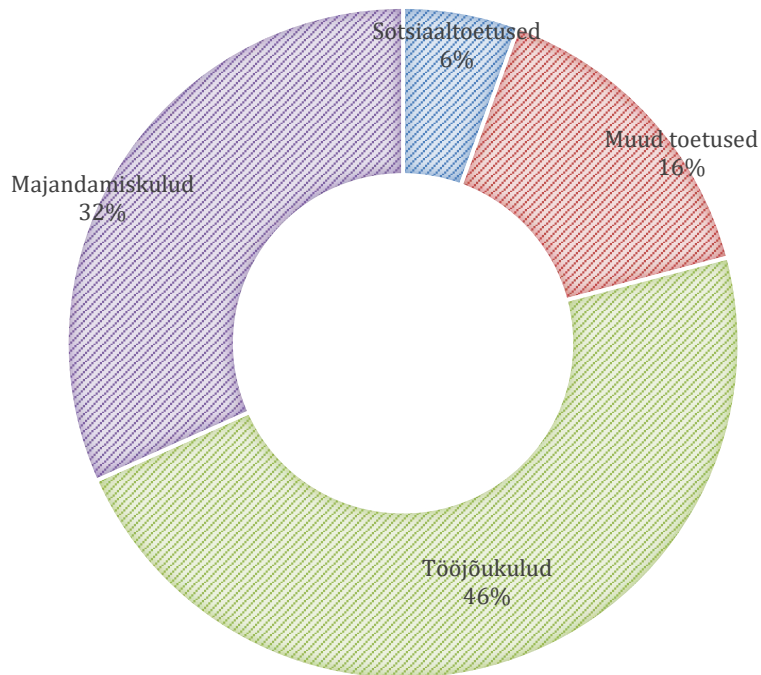
Teiselt poolt peame säilitama valmisoleku kiireks reageerimiseks, kui majanduskeskkonnas toimub kiireid muutusi. Eelkõige peame arvestama, et sisendhindade ja töötasude tõus erasektoris ning turgude jahtumine, samuti tõusvad intressid avaldavad makromajandusele mõju. Valda kõige otsesemalt puudutab see, kui hakkavad toimuma suuremahulised koondamised ja ettevõtete sulgemised kuni pankrotini välja. Nende muutuste kaudu võib kiiresti kasvada töötute arv, mis kõige otsesemalt avaldab mõju valla peamisele tulubaasi komponendile tulumaksule. Saue valla töötute näitajat oleme jälginud teravdatult alates koroonakriisi algusest, mil töötute osakaal maksumaksjate arvust tõusis ligikaudu kaks korda, 4,0%-lt ca 7,6%-ni. Valla eelarvele see muutus drastilisi tagajärgi ei toonud, osaliselt seetõttu, et muutus oli kindlate sektorite põhine. Eeltoodut arvestades ning võttes samuti arvesse 2008/2009 majanduskriisi kogemust, mil tööpuuduse tase tööealisest elanikkonnast kasvas 12-13%-ni, oleme hinnanud, et

kõrgendatud ohuhoiatuseks võib pidada laiapõhjalist tööpuuduse kasvu ning sellega kaasnevat töötute osakaalu tõusu üle 10%. Tänapäevase seisuga on vallas ca 780 töötut ja tööpuuduse võrreldav tase keskmiselt 6,2%. Kriitiline mõju eelarvele on töötute kasvul üle 13% ning selline olukord vajab eelarveaasta siseselt kindlasti eraldi käsitlemist. Samas hindame, et tulenevalt valla eelarve tulemi olulisest kasvust võrreldes ühinemiseelse ajaga ei ole 2010. aasta tööpuuduse taseme saavutamine veel tagajärgedelt eelarvele toonasega võrreldav.

Eeltoodut arvestades, 2024. aastaks on põhitegevuse kulude prognoosimisel lähtutud täpsemalt järgnevalt:

- Käesolevas eelarves on prognoositud Vabariigi Valitsuse tasandus- ja toetusfondi eraldi esialgsetel andmetel. Kuna tegemist on peamiselt sihtfinantseerimisega, siis summade täpsustumisel suunatakse vastavatesse valdkondadesse samas summas vahendeid.
- Läbivalt on arvestatud võrreldes 2023. aastaga palgafondidesse kasvu 5,1%, mille on tinginud allasutuste loomulikust kasvust eelkõige uute lasteaiarühmade ja kooliklasside lisandumisest ning õpetajatele riigi poolt esialgne välja käidud alampalga tõus 1,7%, mis laieneb lasteaia ja muusikakooli õpetajatele ning hilisem täpsustatud palgatõus kooliõpetajatele 3,1%.
- Eelarvesse on arvestatud Saue Vallavolikogu 22.11.2021. a otsusega nr 61, mille alusel on vallavanema töötasu tõusuks määratud iga-aastaselt 5% ning otsustega nr 62, 63, 64, mille alusel on ametisse nimetatud palgaliste valitsusliikmete töötasu tõus iga-aastaselt 5%.
- Majandamiskulude kasvuks on valdkondlike eelarvetesse planeeritud kuni 4%, kuid energiakulude vähenemine teeb valdkonna keskmiseks kasvuks 2,9%.
- Arvestatakse sotsiaal- ja haridusvaldkonnas lastega seotud sotsiaaltoetuste (nt lapsehoiutoetus) ja haridustoetuste (nt erahuvialakoolid) kasvutrendi jätkumist, millega kaasneb kulude kasv.
- Vallavalitsusel on õigus peale eelarve kinnitamist volikogus kinnitada täiendavaid detailseid eelarveid allasutustele, mis võimaldab vallavalitsusel piirata allasutustel kulude tegemist. Eesmärgiks on vallavalitsusel teha enne eelarve täielikku realiseerimist selle eelduseks vajalikke reforme (eeskätt struktuuri- ja palgareforme). Praktikast tähendab see võimalust piirata mingiks ajaks allasutuste personalikulude kasv (aasta baasil) ja võimalust seada allasutustele nõue, et nad peavad kõik ühekordsed majandamiskulud (mis ületavad 5000 eurot) täiendavalt kooskõlastama vallavalitsusega.
- Põhitegevuse kulud kokku moodustavad 56,6 milj. eurot (2023: 54,1 milj. eurot), mis on 4,7% rohkem kui 2023. aastal. Tegevusalade täpsem tutvustus on esitatud alapeatükkides 3.1-3.8.

KULUD LIIKIDE LÕIKES

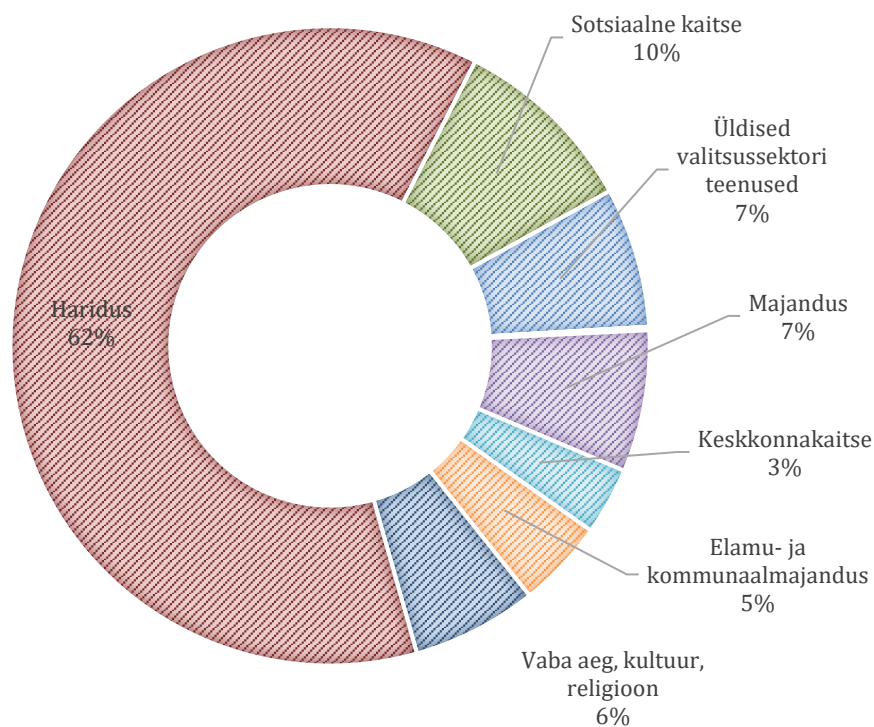
Joonis 3. 2024 kulude jagunemine kululiikide lõikes

Tabel 3. Põhitegevuse kulud kululiikide lõikes 2023-2024 (eurodes)

Nimetus	2024	2023 9k	2023	Muutus %
Põhitegevuse kulud	56 621 400	37 762 676	54 092 100	4,7%
Sotsiaaltoetused	3 162 700	1 786 411	2 751 300	15,0%
Muud toetused	8 864 800	6 150 480	8 125 400	9,1%
Tööjõukulud	26 292 300	17 682 085	25 602 700	2,7%
Majandamiskulud	18 196 500	12 117 301	17 562 300	3,6%
Muud kulud	105 100	26 400	50 400	108,5%

Muude toetuste all kajastuvad sihtfinantseeringud, millest olulisema osa moodustab Laagri kooli sihtfinantseering.

KULUDE JAGUNEMINE VALDKONDADE LÕIKES

Joonis 4. 2024 kulude jagunemine valdkondade lõikes

Tabel 4. Põhitegevuse kulude võrdlus valdkondade lõikes 2023-2024 (eurodes)

Nimetus	2024	2023 9k	2023	Muutus %
Põhitegevuse kulud	56 621 400	37 762 676	54 092 100	4,7%
Üldised valitsussektori teenused	2 782 200	1 820 451	2 730 700	1,9%
Riigikaitse	7 000	7 000	7 000	0,0%
Avalik kord ja julgeolek	63 000	32 948	97 300	-35,3%
Majandus	5 584 000	3 488 973	5 113 600	9,2%
Keskonnakaitse	1 950 100	1 461 467	1 916 800	1,7%
Elamu- ja kommunaalmajandus	5 760 300	3 761 207	5 645 600	2,0%
Vaba aeg, kultuur, religioon	3 193 100	2 359 535	3 087 000	3,4%
Haridus	32 209 400	21 501 322	30 468 500	5,7%
Sotsiaalne kaitse	5 072 300	3 329 774	5 025 600	0,9%

3.1 Üldvalitsemine

Sisaldab Saue Vallavolikogu, Saue Vallavalitsuse ja teisi üldiseid valitsussektori teenuseid, sh personali- ja majandamiskulusid. Tervikuna suurenevad üldvalitsemiskulud võrreldes 2023. aastaga 1,9%.

Tabel 5. Valitsemisega seotud kulud 2024 (eurodes)

Nimetus	2024 EA	9 kuud	2023 EA	Muutus %
01 Üldised valitsussektori teenused	2 782 200	1 820 451	2 730 700	1,9%
Saue Vallavolikogu	288 000	198 104	280 600	2,6%
50 TÖÖJÕUKULUD	269 700	189 427	262 400	2,8%
55 MAJANDAMISKULUD	18 300	8 677	18 200	0,5%
Saue Vallavalitsus	2 276 600	1 512 901	2 268 100	0,4%
50 TÖÖJÕUKULUD	1 834 300	1 291 509	1 880 100	-2,4%
55 MAJANDAMISKULUD	433 300	203 212	380 000	14,0%
60 MUUD TEGEVUSKULUD	9 000	18 180	8 000	12,5%
Reservfond	90 000	0	30 000	200,0%
60 MUUD TEGEVUSKULUD	90 000	0	30 000	200,0%
Muud üldised valitsussektori teenused (valimised, liikmemaksud)	109 500	98 664	134 400	-18,5%
45 MUUD TOETUSED	89 500	65 553	83 000	7,8%
50 TÖÖJÕUKULUD		28 853	30 000	-100,0%
55 MAJANDAMISKULUD	20 000	4 257	21 400	-6,5%
Üldiseloomuga ülekanded valitsussektoris	18 100	10 782	17 600	2,8%
55 MAJANDAMISKULUD	18 100	10 782	17 600	2,8%

3.1.1 Saue Vallavolikogu

Personalikuludes on planeeritud 27 volikogu liikme töötasu koos maksudega, sh komisjonide esimeeste, komisjoni lihtliikmete ning välisliikmete tasud koos maksudega. Kulud on planeeritud 2021. a ametisse asunud volikogu liikmetele määratud tasudega. Tööjõukulud on arvestatud 12 kuuga.

Majandamiskuludesse on planeeritud administreerimiskulud, lähetuskulud, koolituskulud, valla esindamine spordivõistlustel, asjatundjate kaasamise, ekspertiiside tellimise jm konsultatsiooni-tasud jt.

2022. aasta detsembri volikogus kinnitati Saue Valla Noortevolikogu põhimäärus, millega sätestatakse Saue Valla Noortevolikogu valimise kord ning tegevuse alused. Noortevolikogu on vallavolikogu juures tegutsev Saue valla noortest koosnev nõu andva õigusega osaluskogu, mis esindab Saue vallas noorte huve ja tegutseb vabatahtlikkuse alusel. Noortevolikogu tegevuseks planeeritakse 3 000 eurot.

3.1.2 Saue Vallavalitsus

Personalikuludesse on planeeritud koosseisuliste ametnike-töötajate palgakulud ja palgaliste vallavalitsuse liikmete tasud koos maksudega. Vallavalitsuse personalikuludesse on arvatud vajadusel asendustasude kulud seoses töötajate haigestumisega ja puhkamisega. Kuludes on ette nähtud vajalikud vahendid sporditoetuse maksmiseks ja vastavateks maksukohustusteks, maksustatavateks autokompensatsioonideks.

Majandamiskuludesse on planeeritud teenistujate administreerimiskulud, lähetus- ja koolituskulud, inventarikulud, tervishoiukulud jt. Lisaks on kavandatud kulud arengukava uuendamiseks ja kliimakava välja töötamiseks. Jätkub avaliku ruumi valdkonna projekti KidsLikeUs tegevus.

Valla lõunapoolsemates piirkondades kohaliku elu edendamiseks ja esteetilise ilme kujundamiseks on Riisipere ja Haiba halduskeskuste käsutada 20 000 eurot.

3.1.3 Reservfond

Vastavalt Saue valla finantsjuhtimise korrale eraldatakse reservfondi kuni 1% põhitegevuse kulude mahust. Reservfondi kasutatakse ootamatute ja reeglina ühekordsete ettenägematute kulude katmiseks, mida eelarve koostamise käigus ei olnud võimalik ette näha ja eelarvesse planeerida. Saue valla 2024. aasta eelarves on arvestatud ettenägematuteks kuludeks reservfondiks 90 000 eurot, mis moodustab ca 0,16% põhitegevuse kulude mahust.

3.1.4 Muud üldised valitsussektori teenused

Muude valitsussektoriteenustena kajastuvad omavalitsusliitude liikmemaksud, pangaülekannete kulud ja pangalingi teenustasud.

3.2 Riigikaitse ja avalik kord

Eelarvesse on planeeritud lepingulise kohustuse katmiseks kulud Kaitseliidu Harju Maleva tegevuse toetamiseks. Vabatahtlike päästeseltside tegevustoetused päästevõimekuse edendamiseks on viidud projektitoetuste alla. Sama meetme kaudu toetatakse sarnastel alustel kõiki kolmanda sektori organisatsioone, mis samuti moodustavad osa kohaliku elanikkonna kaitse turvavõrgustikust (vt pt 3.6.3).

Jätkatakse avalike valvekaamerate hooldust ja uute kaamerate paigaldamist. Nähakse ette hädaolukorraks vajaliku varustuse soetus ning kriisireguleerimise õppuste korraldamine. Eeldatavasti jõustub järgmisel aastal hetkel menetluses olev tsiviilkriisi ja riigikaitse seadus, samuti uuendatakse alates 2018 kehtivat elanikkonna kaitse kontseptsiooni. Eelarveliste vahendite arvelt tuleb säilitada võimekus nende rakendamiseks vallas.

Tabel 6. Riigikaitse ja avaliku korra kulud 2024 (eurodes)

Nimetus	2024 EA	9 kuud	2023 EA	Muutus %
02 Riigikaitse	7 000	7 000	7 000	0,0%
Riigikaitse	7 000	7 000	7 000	0,0%
45 MUUD TOETUSED	7 000	7 000	7 000	0,0%
03 Avalik kord ja julgeolek	63 000	32 948	97 300	-35,3%
Avalik kord ja julgeolek	63 000	32 948	97 300	-35,3%
55 MAJANDAMISKULUD	63 000	32 948	97 300	-35,3%

3.3 Majandus

Majanduse kuludesse on planeeritud maakorralduskulud, teede ja tänavate korrashoiukulud, liikluskorralduskulud, valla siseliinide käigushoidmise kulu, kulu rongi- ja muule ühistranspordile, kulu arendusprojektidele (projekteerimiskulud, strateegiadokumentide koostamine jt), majandusvaldkonna haldamise ning tsentraliseeritud IT personali- ja majandamiskulud.

Kulud Majandusele kasvavad võrreldes 2023. aastaga 8,1% eelkõige seoses infotehnoloogiliste arenduskuludega.

Tabel 7. Majanduse kulud 2024 (eurodes)

Nimetus	2024 EA	9 kuud	2023 EA	Muutus %
04 Majandus	5 584 000	3 488 973	5 109 500	9,3%
Tsentraliseeritud IT	1 786 900	1 012 123	1 561 600	14,4%
50 TÖÖJÕUKULUD	214 500	129 945	236 600	-9,3%
55 MAJANDAMISKULUD	1 572 400	882 178	1 325 000	18,7%
Maakorraldus, põllumajandus	29 600	17 489	29 800	-0,7%
55 MAJANDAMISKULUD	29 000	15 767	29 200	-0,7%
60 MUUD TEGEVUSKULUD	600	1 721	600	0,0%
Maanteetransport	541 000	480 281	507 000	6,7%
55 MAJANDAMISKULUD	541 000	480 281	507 000	6,7%
Ühistransport	1 975 000	1 110 895	1 695 500	16,5%
41 SOTSIAALTOETUSED	5 000	1 031	5 000	0,0%
45 MUUD TOETUSED	1 200 000	627 164	1 010 000	18,8%
55 MAJANDAMISKULUD	770 000	482 700	680 500	13,2%
Raudteetransport	13 000	12 259	26 000	-50,0%
45 MUUD TOETUSED	13 000	12 259	26 000	-50,0%
Turism	10 000	0	10 000	0,0%
55 MAJANDAMISKULUD	10 000	0	10 000	0,0%
Planeeringud, arendusprojektid	63 000	26 848	71 700	-12,1%
55 MAJANDAMISKULUD	63 000	26 848	71 700	-12,1%
Teadus- ja arendustegevus	10 000	0	0	
55 MAJANDAMISKULUD	10 000	0	0	
Muu majandus	1 155 500	829 078	1 207 900	-4,3%
50 TÖÖJÕUKULUD	1 118 600	805 182	1 164 300	-3,9%
55 MAJANDAMISKULUD	36 900	23 896	43 600	-15,4%

3.3.1 Tsentraliseeritud IT

Saue Vallavalitsuse struktuuris olev arendusosakond korraldab valla asutuste infotehnoloogiavahendite soetust ning pakub vallavalitsusele ja valla allasutustele IT tugi-, hooldus- ja arendusteenuseid. Eelarve kuludesse on planeeritud valdkonna töötajate töötasud koos maksudega ja lisaks kulud Eesti infoturbestandardi juurutamise konsultandi palkamiseks.

Infotehnoloogiakuludesse on planeeritud olemasolevate seadmete ning uute seadmete rendilepingud (süle- ja lauarvutid, tahvelarvutid, projektorid, telerid jm) ja väikevahendite (klaviatuurid, hiired, dokid, mobiiltelefonid, UPSid jm) soetus. Samuti on infotehnoloogiakuludesse planeeritud tarkvara ja teenuste kuutasud, arendustellimused (finantstarkvara Business Central, personali- ja palgaarvestustarkvara Virosoft, ARNO, ArcGIS ja geovärv, dokumendihaldus Amphora, SPOKU, vallavalitsuse koduleht jne), andmesideseadmete hankimiseks (tulemüürid, swichid, wifi-seadmed) ja andmesideühenduste ehituseks (nii hoonete sisesed tööd kui hoonete ühendamise andmesidevõrguga).

Tsentraliseeritud IT eelarves on kajastatud ka koolide e-õppekeskkonna OPIQ litsentside tasud. 2023. aastal mindi üle kogu valla lõplikule rendimudelile, st vananenud omanduses olev tehnika vahetati välja moodsa tehnika vastu, mida ei osteta välja vaid kasutatakse rendilepingu alusel. 2023. aastast on tsentraliseeritud IT eelarves arvestatud ka videovalve arendamise kuludega. 2024. a lisandub Saue Midrimaa lasteaia filiaali IT vahendite kulu (haldus-, süle- ja tahvelarvutid,

printer, valgetahvlid, projektorid, Wifi tugijaamad, tulemüür jm väikevahendid) ning litsentside ja lepingute kulud kuni aasta lõpuni.

Küberturvalisuse seaduse muudatustega (16.08.2022) hakkasid Eestis kehtima senisest laiemale asutuste ringile kohustused küberturvalisuse tagamiseks. (KüTS, §3 lg4 p4 ja p13 ja §7 lg5). Kohustus laieneb KOV-idele ja KOV hallatavatele asutustele. Seni kehtinud ISKE (infosüsteemide kolmeastmeline etalonturbe süsteem) rakendamise aluseks olev Vabariigi Valitsuse 20.12.2007 määrus nr 252 Infosüsteemide turvameetmete süsteem kaotab 1. jaanuarist 2023. a kehtivuse ning selle asendab KüTSist tulenev Eesti Infoturbestandardi (E-ITS) regulatsioon. Saue Vallavalitsuses on koostatud vastavalt ISKE nõuetele infoturbe-dokumentatsioon. 2024. aastal on kavandatud E-ITS nõuete kohase infoturbedokumentatsiooni väljatöötamine lähtudes olemasolevast infoturbe-dokumentatsioonist ning selleks on planeeritud täiendavad vahendid IT personalikulude hulgas. E-ITS rakendamine eeldab muuhulgas asutuste peamiste protsesside kaardistamist ja nende turvameetmete määratlemist.

Tabel 8. Tsentraliseeritud IT kulud objektide lõikes

Nimetus	2024	2023
Tsentraliseeritud IT	231 200	258 400
Saue Vallavolikogu	0	5 700
Saue Vallavalitsus	964 200	782 500
Muu vaba aeg, kultuur ja religioon	1 200	1 100
Muu sotsiaalne kaitse	500	2 000
Ehitus, majandus ja tugiteenused	1 900	2 100
Majandus- ja tugiteenuste osakond	35 800	34 800
Saue Spordikeskus	3 000	2 400
Saue Noortekeskus	7 700	7 900
Saue Sotsiaalkeskus	8 800	7 900
Saue Kultuuri- ja Huvikeskus	13 600	14 900
Laagri Lasteaed	14 800	12 600
Saue lasteaed Midrimaa (sh uus hoone Kadakamarja tn-l)	43 300	17 200
Nõlvaku Lasteaed	11 400	10 100
Riisipere Lasteaed	9 100	9 200
Tuleviku Lasteaed	8 900	8 900
Veskitammi Lasteaed	16 200	13 300
Ääsmäe Lasteaed	9 300	8 900
Kotka Lasteaed	14 300	1 100
Kernu Põhikool	15 600	17 800
Kernu Lasteaed	3 200	2 600
Laagri kool	31 600	30 000
Nissi Põhikool	34 800	35 800
Ruila Põhikool	38 500	42 100
Laitse Lasteaed	6 300	4 900
Saue Kool	134 000	103 800
Turba Kool	30 600	30 900
Turba Lasteaed	4 500	2 600
Ääsmäe Põhikool	47 500	45 400
Saue Muusikakool	7 800	7 100
Saue Raamatukogud	18 400	19 500
Haiba Lastekodu	6 300	5 900
Saue Vallavarahaldus	12 600	12 200

3.3.2 Maakorraldus, põllumajandus

Eelarves kajastatakse valla poolt omandatavate maade (eelkõige teede alused maad) katastriüksuste moodustamise kulud ning ka vallale kuuluvate katastriüksuste võõrandamiseks või majandustegevuse muutmiseks vajalike ettevalmistustega seotud maamõõtmiskulud.

3.3.3 Maanteetransport

Eelarves kajastatakse avalike teede remondi- ja hoolduskulud, mille eesmärgiks on tagada avalike teede seisunditaseme vastavus seaduses ja selle rakendusaktides sätestatud nõuetele.

Suvises teehoolduses teostatakse teede seisukorra monitooringut, greiderdamist ja vajadusel materjali pealevedu, teede tolmutõrjet, teeäärte niitmist. Kruuskattega teede hooldus hõlmab ühekordse iseloomuga töid: kraavituse parandamine, võsaraie ja raadamine, teetruupide remont ja asendamine, teeservadelt liigse materjali äravedu. Mustkattega teede hooldusena remonditakse asfaldiauke, pinnatakse teid teekatte seisundi säilitamiseks ja eluea pikendamiseks. Kuumpindamistöid katete eluea pikendamiseks on plaan teostada üle valla, täpsemad lõigud valitakse teedespetsialistide poolt kevadel.

Liiklusohutuse tagamiseks ja liikluskorraldusvahendite seaduse nõuetele vastavuse on eelarves kavandatud kulud uutele liiklusmärkidele, vanade amortiseerunud liiklusmärkide uuendamiseks, joonimistöodeks (parkimiskohad, keelu- ja kiirusepiirangualad, nn täristjoonte rajamine), teede- ja tänavasiltide ja valla tähiste asendamiseks, viidamajanduse korrastamiseks (valla ja külade sildid, talude tähised avalikele teedele). Liikluskorralduse all kavandatakse ka ohutust tõstvate rajatiste (pandused, peeglid jms) ehitust, bussiootepaviljonide remonti (lõhutud klaaside ja konstruktsioonide asendamine) jms.

2024. aasta eelarves on ette nähtud valla omakulude suurenemine teede korrashoiu teenustele (sh. kruusavedu ja asfaldiaukude parandamine) ning liiklusmärkidele.

3.3.4 Ühistranspordi korraldus

Transpordikorralduse eelarves on kajastatud järgmised kulud:

- 1) Siseliinid (sh. Koolitransport) ja Tallinnale piiriüleste linnaliinid 1 200 000 eurot;
- 2) Elroni rongiliinidel Saue valla elanikele antavad soodustused (tasuta sõit Elroni rongis II-V hinnatsoonis ja tsoonide vahel) 660 000 eurot;
- 3) Saue valla õpilastele tasuta sõidu tagamisega seotud kulud Elroni rongiliinidel 110 000 eurot;
- 4) maakonnaliinil Saue-Tallinn antavad soodustused Saue elanikele;
- 5) Saue valla õpilaste transpordikulude kompenseerimine kommerts- ja kaugliinidel 5 000 eurot.

2024. aastal suurenevad kulud võrreldes 2023. aastaga seoses transporditeenuse sisendite hinnatõusuga. 2023. aasta esimeses kvartalis viis Põhja-Eesti Ühistranspordikeskus läbi hanke leidmaks vedajat järgmiseks hankeperioodiks Saue valla siseliinidele.

3.3.5 Üldmajanduslikud arendusprojektid ja territoriaalne planeerimine

Projekteerimiskulude eesmärgiks on koostada vajalik dokumentatsioon oluliste projektide elluviimiseks ning rahastada vallale vajalike haldusuuringute läbiviimist. Sisse ostetavaks teenuseks on näiteks arengukavade koostamine ja rahuloluküsitluse läbiviimine.

3.3.6 Muu majandus

Muu majanduse all kajastatakse eelkõige vallavalitsuse majandusvaldkonna ametnike-töötajate palgakulud koos maksudega. Majandamiskuludes kajastatakse erinevad administreerimiskulud, koolituskulud, isikliku auto kompensatsioonid (sh maksustatavateks kompensatsioonideks).

3.4 Keskkonnakaitse

Keskkonnakaitse all on kulud jäätme- ja heitveekäitlusele, avalike alade ja parkide korrashoiuks.

Kulud Keskkonnakaitsele suurenevad võrreldes 2023. aastaga 1,7% eelkõige uute mänguväljakute, parkide ja haljasalade heakorra tagamiseks valla territooriumil.

Tabel 9. Keskkonnakaitse kulud 2024 (eurodes)

Nimetus	2024 EA	9 kuud	2023 EA	Muutus %
05 Keskkonnakaitse	1 950 100	1 461 467	1 916 800	1,7%
Jäätmekäitus	187 200	205 447	197 400	-5,2%
55 MAJANDAMISKULUD	187 200	205 447	197 400	-5,2%
Avalike alade puhastus	801 000	590 996	732 400	9,4%
55 MAJANDAMISKULUD	801 000	590 996	732 400	9,4%
Heitveekäitus	127 800	63 461	148 400	-13,9%
45 MUUD TOETUSED	70 000	29 144	80 000	-12,5%
55 MAJANDAMISKULUD	57 800	34 316	68 400	-15,5%
Heakord, sh mänguväljakud	834 100	601 563	838 600	-0,5%
41 SOTSIAALTOETUSED	4 000	1 800	4 400	-9,1%
45 MUUD TOETUSED	140 000	48 407	136 000	2,9%
55 MAJANDAMISKULUD	690 100	551 356	698 200	-1,2%

3.4.1 Jäätmekäitus

Eesmärgiks on tagada Saue valla jäätmekäitus vastavuses jäätmeseaduses, selle rakendusaktides ja valla jäätmekavas sätestatuga. Valdonna kuludeks on jäätmete liigiti kogumise korraldamine (sh valla jäätmepunktides), Pääsküla ja Keila jäätmejaamade kasutamine kokkuleppel naaberomavalitsustega, jäätmeteadlikkuse tõstmine, ohtlike jäätmete kogumisringide korraldamine, isetekkeliste prügimägede koristamine.

3.4.2 Avalike alade puhastus

Eelarves kajastatakse avalike alade, sh teede puhastamisega seotud kulud. Mustkattega sõiduning ja jalgrattateede suviseks puhastamiseks kasutatakse märgpuhastus- ja imurtehnooloogiat. Mustkattega teid puhastatakse vähemalt kuus korda aastas arvestusega maist kuni oktoobrini kord kuus.

Teede talvine hooldus koosneb lumelükkamisest ning libedustõrjest avalikel teedel, avalikuks kasutamiseks tunnistatud erateedel ning vastavalt volikogu poolt kehtestatud korrale lepingulistel erateedel. Vahel harva võib lumerohkel talvel vaja minna lume äravedu kitsastest kohtadest. Vallas on moodustatud neli talvise teehoolde piirkonda ning vastavalt oktoobris 2022 läbiviidud riigihankele sõlmitud lepingud võitnud firmadega. Viimaste aastate kogemus näitab, et taliteenistuse kulud kõiguvad aastate lõikes väga suures ulatuses ning täpset summat pole võimalik ette prognoosida. Seepärast võib sõltuvalt ilmastikuoludest ja tööde tegelikust mahust esineda vajadus tõsta kulusid ümber teede taliteenistuse ja teiste teehooldusega seotud eelarveridade vahel.

3.4.3 Heitveekäitus

Heitveekäitluse eesmärgiks on tagada ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni seadusest tulenev sademe- ja dreenaazivee nõuetekohane käitus ning osaliselt sellest sõltuv jõgede hea seisund.

Vastavalt ühisveevärgi ja kanalisatsiooni seaduse § 9 lõikele 2 lasub Saue Vallavalitsusel kohustus sõlmida vee-ettevõtjaga leping sademevee ärajuhtimiseks (sh rajatiste hoolduseks) ja

puhastamiseks ning tuletõrjeverajatiste hoolduseks. AS KOVEK on tunnistanud vee-ettevõtjaks enamikus valla tegevuspiirkondades. Teostatakse sademevee puhastite hooldust, torude läbipesu, sademevee- ja tuletõrje rajatiste remonti (nt ummistuste likvideerimine, purunenud kaevud ja luugid, hüdrantide remont jne) ja sademevee kraavide hooldust. Mõnede tiheasumite kanalisatsioon on ajalooliselt osaliselt olnud ühisvoolne, lisaks filtreerub torustikku pinnasevesi. AS KOVEK peab maksma AS-le Tallinna Vesi reoveesüsteemi juhitava reovette jõudnud sademevee eest. Sademe- ja pinnasevee puhastamise eest klientidelt kehtivate seaduste alusel tasu võtta ei saa, seega on tasumise kohustus Saue vallas.

Samuti kuulub antud valdkonna kulude hulka Pääsküla, Vääna ja Keila jõe, mitmete ojade ja suuremate kuivenduskraavide ning valla lõunaosa paisjärvede ja tiikide regulaarne hooldus (vajadusel suvine ühekordne veetaimede eemaldamine, voolutakistuste likvideerimine, jõesaarte ja kallasraja niitmine, võsa ja muda eemaldamine, sildade värvimine, truupide puhastamine, paisude hooldamine) jms. Tööde teostamine sõltub jooksva aasta ilmastikust ning veekogude tegelikust seisundist.

Muude toetustena on kajastatud volikogu kehtestatud korra alusel toetus elu- ja looduskeskkonna kvaliteedi parandamiseks. Toetuse suuruseks on 5 000 eurot (kuni 31.12.2022. a 3 200 eurot).

3.4.4 Haljastus, sh mänguväljakud üldine

Bioloogilise mitmekesisuse kaitse, maastikukaitse ja haljastuse põhitegevuse kuludes on kavandatud eelkõige avaliku ruumi objektide (pargid, haljasalad, mängu-sportiväljakud jms) hoolduskulud.

Kulude kavandamisel on arvestatud munitsipaalomandisse lisandunud ja lisanduvate maadega, regulaarse kõrg- ja madalhaljastuse hooldusega ning mängu-sportiväljakute olemasolevate atraktsioonide iga-aastase hoolduse ning remondiga. Vallaelanikele luuakse võimalused meeldivaks, mitmekülseks ja ohutuks ajaviitmiseks vabas õhus.

Muude toetustena on kajastatud volikogu kehtestatud korra alusel talgutoetused ühistegevuse ja kodanikualgatuse toetamiseks ning toetus korteriühistutele oma korterelamute ümbruse korrastamiseks ning kenamaks muutmiseks. Talgutoetuse suuruseks on 2 500 eurot (kuni 31.12.2022. a 1 600 eurot) ning korteriühistute toetuseks kuni 5 000 eurot (varasemalt kuni 3 200 eurot) olenevalt toetatavast tegevusest. Aiailu premeerimiseks on ette nähtud Kauni Kodu konkursi auhinnafond.

Majandamiskuludena on kajastatud järgmised kulud:

- Avalike haljasalade hooldus (muru niitmine, prügi koristamine, prügikastide tühjendamine, lehtede riisumine, hekkide ja põõsaste lõikus, lillede kastmine suveperioodil).
- Avaliku ruumi objektide (pargid, mänguväljakute ja sportiplatside) hoolduse ja tehnilise ülevaatuse, atraktsioonide remondi ning täiendamise kulud.
- Valla visuaalsele väljanägemisele suunatud kulud - lillede ostmine Laagri alevikku ning Saue linna (sh tänavaamplid, lillekastid, suvelilled haljasaladel) ja alevikesse-küladesse, puude-põõsaste istutamine, muruparandused jms.
- Võimalikud erakorralised kulud (nt kuivanud või ohtlike puude raie avalikult maalt, erakorralised võsalõikustööd, ühekordsed niidutööd jne).

Valla keskustesse on viimaste aastatega rajatud mitmeid uusi parke ning lisandunud on piirkonnad, mis varasemalt pole olnud heakorralepingutega kaetud.

3.5 Elamu- ja kommunaalmajandus

Elamu- ja kommunaalmajanduse kuludes on veevarustuse, tuletõrjevee ning tänavavalgustuse tagamise kulud, tsentraliseeritud varahalduse personali- ja majandamiskulud.

Kulud Elamu- ja kommunaalmajanduse suurenevad võrreldes 2023. aastaga 2,0% tänavavalgustuse mahtude suurenemise tõttu.

Tabel 10. Elamu- ja kommunaalmajanduse kulud 2024 (eurodes)

Nimetus	2024 EA	9 kuud	2023 EA	Muutus %
06 Elamu- ja kommunaalmajandus	5 760 300	3 761 207	5 649 700	2,0%
Saue Vallavarahaldus	5 262 700	3 502 426	4 964 500	6,0%
50 TÖÖJÕUKULUD	1 498 200	1 054 067	1 501 400	-0,2%
55 MAJANDAMISKULUD	3 764 500	2 448 359	3 463 100	8,7%
Veevarustus	0	217	2 900	-100,0%
55 MAJANDAMISKULUD	0	217	2 900	-100,0%
Tänavavalgustus	454 500	228 244	400 000	13,6%
55 MAJANDAMISKULUD	454 500	228 244	400 000	13,6%
Hulkuvad loomad	41 000	30 320	39 000	5,1%
55 MAJANDAMISKULUD	41 000	30 320	39 000	5,1%

3.5.1 Tsentraliseeritud varahaldus

Saue Vallavarahalduse tegevuse eesmärgiks on hoonestatud kinnistute (sh koolid, lasteaiad, raamatukogud jt hooned ning nende juurde kuuluvad teenindusmaad, samuti korteriomandid) haldamine, hooldamine ja remont. Suurema osa hoonete hooldamiseks vajalikest teenustest (nt vee-kanalisatsiooni, elektri ja ventilatsioonisüsteemide ning liftide hooldus) ostab Saue Vallavarahaldus sisse teenusepakkujatelt. Osad hanked (nt välikoristus, muruniitmine, mänguväljakute hooldus, turvateenus, kindlustus) tehakse koostöös vallavalitsuse majandus- ja tugiteenuste osakonnaga. Sisekoristus ostetakse sisse sõltuvalt objekti asukohast või lahendatakse oma palgal olevate töötajatega.

Saue Vallavarahalduse eelarvesse on planeeritud vallale kuuluvate hoonete, kinnistute ja ruumide ülalpidamiskulud, ametiautodega seotud kulud ning asutuse töötajate töötasud koos maksudega ja asutuse administreerimiseks vajalikud kulud. Lisandunud haldus- ja koristusobjektid (Kotka Lasteaed, Saue lasteaiad Midrimaa, Turba Lasteaed, Laitse Lasteaed, Ääsmäe Lasteaed, Ääsmäe Põhikool, Laitse ja Riisipere jäätmepunktid).

2023. a eelarvega ühtlustati hooldus- ja puhastusteenindajate töötasud ja tõsteti täiskohaga töötaja palk vähemalt 1 000 euronit allasutuste vahelise tööjõuvoolavuse ennetamiseks.

Tabel 11. Tsentraliseeritud varahalduse hoolduskulud objektide lõikes

Nimetus	2024	2023
Tsentraliseeritud varahaldus	2 006 900	2 034 300
Saue Vallavalitsus	266 600	269 800
Muu vaba aeg, kultuur ja religioon	5 100	5 600
Muu sotsiaalne kaitse	41 800	46 000
Ehitus, majandus ja tugiteenused	16 300	14 900
Saue Spordikeskus	113 700	115 500
Saue Noortekeskus	72 900	51 800
Saue Sotsiaalkeskus	120 500	96 700
Saue Kultuuri- ja Huvikeskus	88 200	93 000

Laagri Lasteaed	111 600	97 600
Saue lasteaed Midrimaa (sh uus hoone Kadakamarja tn-l)	264 700	184 600
Nõlvaku Lasteaed	93 600	93 600
Riisipere Lasteaed	39 900	56 700
Tuleviku Lasteaed	62 200	63 100
Veskitammi Lasteaed	258 000	253 000
Ääsmäe Lasteaed	83 500	72 200
Kotka Lasteaed	100 100	132 000
Kernu Põhikool	48 200	46 300
Kernu Lasteaed	16 100	15 500
Nissi Põhikool	92 900	129 800
Ruila Põhikool	196 700	196 900
Laitse Lasteaed	73 700	76 600
Saue Kool	484 300	466 100
Turba Kool	118 700	110 800
Turba Lasteaed	68 600	49 100
Ääsmäe Põhikool	193 000	208 900
Saue Muusikakool	34 600	33 300
Saue Raamatukogud	96 100	97 200
Haiba Lastekodu	96 300	92 800

3.5.2 Tänavavalgustus

Tänavavalgustuse kulude all on kajastatud elektrikulu tänavavalgustusele, valgustusrajatiste jooksev remont ja hooldus (lampide vahetamine, säästlikumate LED-lampide kasutuselevõtt, kilpide, kaablite, automaatika jne uuendamine, uued postid). Tänavavalgustusrajatise hooldab ja remondib AS KOVEK.

3.6 Vaba aeg ja kultuur

Kulutusi on ette nähtud spordi- ja kultuuriasutustele, noorsoo- ja vabaaja tegevustele.

Kulud Vabale ajale ja kultuurile suurenevad võrreldes 2023. aastaga 3,4%. Juba 2022. a sügisel oli näha, et kultuuriürituste korraldamise kulud on kasvanud pea kolmandiku võrra, seda on arvesse võetud ka 2024. a ürituste eelarveid planeerides.

Tabel 12. Vaba aeg ja kultuur kulud 2024 (eurodes)

Nimetus	2024 EA	9 kuud	2023 EA	Muutus %
08 Vaba aeg, kultuur, religioon	3 193 100	2 359 535	3 087 000	3,4%
Vaba aja üritused (sh seltsitegevus)	1 277 400	1 098 675	1 208 800	5,7%
45 MUUD TOETUSED	1 126 200	1 002 630	1 045 800	7,7%
55 MAJANDAMISKULUD	151 200	96 045	163 000	-7,2%
OÜ Saue Spordirajatised	44 300	0	44 300	0,0%
45 MUUD TOETUSED	44 300	0	44 300	0,0%
Saue Spordikeskus	170 000	113 625	164 900	3,1%
50 TÖÖJÕUKULUD	109 400	76 026	108 100	1,2%
55 MAJANDAMISKULUD	60 600	37 599	56 800	6,7%
Saue Noortekeskus	427 400	309 325	435 200	-1,8%
45 MUUD TOETUSED	400	350	400	0,0%
50 TÖÖJÕUKULUD	355 500	244 551	343 500	3,5%
55 MAJANDAMISKULUD	71 500	64 424	91 300	-21,7%
Saue Raamatukogud	436 300	295 111	426 000	2,4%

50 TÖÖJÕUKULUD	286 300	209 459	286 300	0,0%
55 MAJANDAMISKULUD	150 000	85 652	139 700	7,4%
Saue Kultuuri- ja Huvikeskus	656 700	414 688	634 000	3,6%
45 MUUD TOETUSED	0	24	100	-100,0%
50 TÖÖJÕUKULUD	347 100	243 329	344 500	0,8%
55 MAJANDAMISKULUD	309 600	171 335	289 400	7,0%
Ringhäälingu- ja kirjastamisteenused	94 300	66 708	89 700	5,1%
50 TÖÖJÕUKULUD	23 800	17 769	23 800	0,0%
55 MAJANDAMISKULUD	70 500	48 939	65 900	7,0%
Muu vaba aeg, kultuur ja religioon	86 700	61 403	84 100	3,1%
45 MUUD TOETUSED	100	20	100	0,0%
50 TÖÖJÕUKULUD	82 200	60 848	79 500	3,4%
55 MAJANDAMISKULUD	4 400	535	4 500	-2,2%

3.6.1 Sporditegevus

Saue Spordikeskus koordineerib sporditegevust ja -üritusi vallas. Spordikeskus korraldab Saue valla meistrivõistlusi (korvpall, male ja kabe, võrkpall, ujumine, lauatennis, orienteerumine, discgolf, sulgpall, koroon, jalgpall, kergejõustik), paneb kokku võistkonnad osalemaks omavalitsuste spordimängudel ja korraldab rahvaspordiüritusi. Lisaks on spordikeskuse eelarves Kernu staadioni majandamiskulud.

OÜ Saue Spordirajatised haldab ja pakub Saue linnas spordikompleksi ja ujula teenuseid. Valla hallatavate spordihoonete renditasusid on osaliselt korrigeeritud vastavalt majanduskulude kasvule.

3.6.2 Noorsootegevus

Noorsootöö tegevusi viiakse ellu vastavalt Saue valla arengukavale. Noorsootegevust koordineerib vallas Saue Noortekeskus, millel on iseseisev eelarve ja mis koondab enda alla valla teiste piirkondade - Haiba, Turba, Riisipere ja Laagri - noortetoad. Noortekeskuse eelarve suureneb aasta kestel projektimeetmete abil saadavate mitmete (projekti)toetuste võrra. Ääsmäe kooli ruumides tegutsevat Ääsmäe noortekeskust EXIT haldab Ääsmäe Kultuuri ja Spordi SA.

Noorte huvitegevusi viiakse läbi vastavalt noorsootöö seaduses kirjeldatud noorsootöö põhimõtetele, sh huviringidena üldhariduskoolides, noortekeskustes, asumiseltsides ja mujal. Saue Noortekeskuse töötajad teevad avatud noorsootöö teemal koostööd asumiseltsidega Laitses ja Turbas. Saue Noortekeskus koordineerib Saue valla noortele suunatud suvist töömalevat, mis annab tööd 180 valla noorele ning viib ellu erinevaid laagreid (kunstilaager Pivarootsis, linnalaager Sael ja Laagris).

Jätkub Saue Noortekeskuse arengukava uuendamine, et laiendada seda vastavalt valla arengukava eesmärkidele valdkondlikuks üle vallaliseks arengukavaks.

Lisaks Saue Noortekeskusele kajastatakse noorte huvitegevuse ja noorsootöö kulusid ka hariduse valdkonnas, suure osa noorsootööst moodustab praktikas huviharidus. Saue Vallavalitsuse haridusosakonna koosseisus on ametis haridus- ja noorsootöö-spetsialist, kelle vastutusalaks on noorsootöö koordineerimine koostöös Saue Noortekeskusega.

Tabel 13. Noorsootöö ja noortekeskuste põhitegevuse kulud ja katteallikad aastal 2024 (eurodes)

	Tegevusala	Põhitegevuse kulud kokku	Põhitegevuse kulude katteallikad		
			Valla-eelarve	Kaupade ja teenuste müük, muud tulud	Saadud toetused
04	Tsentraliseeritud IT kulud noorsootööle ja noortekeskustele	7 700	7 700	0	0
06	Tsentraliseeritud varahalduse kulud noorsootööle ja noortekeskustele	72 900	64 700	8 200	0
08	Noorsootöö ja noortekeskused	461 400	421 000	33 400	7 000
09	Haridus- ja noorsootööspetsialisti arvestuslikud kulud	40 200	40 200	0	0
	Kokku	582 200	533 600	41 600	7 000

3.6.3 Vabaaja üritused ja seltsitegevus

Vabaaja üritustena on kajastatud vallavalitsuse kultuuriosakonna poolt ülevallaliste ürituste korraldamisega seotud vastuvõtu-, esindus- ja korralduskulud. Informatsioonina on lisatud ka Saue Kultuuri- ja Huvikeskuse ürituste kava.

Tabel 14. Ülevallalised üritused 2024 (eurodes)

Ürituse sisu	2024	2023	2024	2023
	Kultuuriosakond		Saue Kultuuri- ja Huvikeskus	
Vabariigi aastapäeva vastuvõtt	50 000	45 000	9 500	7 500
Saue valla sünnipäev	3 200	3 200	21 000	18 000
Õpetajate päeva tunnustusüritus	30 000	30 000		
Saue valla aasta tegijate tunnustusüritus	21 000	21 000		
Taasiseseisvumispäeva kontsert	20 000	20 000		
Saue valla laululaps	8 000	8 000		
Kohvikutepäevad ja Saue linna sünnipäev	3 000*	3 000*	28 500	24 000
Ülevallaliste ürituste turundus- ja reklaamikulud	2 000	2 000	5 500	5 500
Kogukonnatelk, Kärjad, MTÜ-de koostööpäevad	3 200	3 200		
Laulu- ja tantsupidu	0	17 000	0	2 000
Rattaretk	5 000	4 500		
Sõeru jooks	0	4 500		
Harjumaa eakate päev	800	800		
Advendi- ja jõuluüritused			43 000	39 500
Folklooripidu Saue Sõlg			12 500	11 000
Jaanipäev			34 000	29 000
Kontsert, teater, kino, näitus			69 700	60 000
Väärikate ülikool			16 000	15 500
Saue valla beebipäev			14 000	10 000
Kontserdisari Laagris Jõekääru pargis			10 000	10 000
Reserv ja muud üritused	5 000	5 000	18 300	19 500
Kokku	151 200	167 200	282 000	251 500

* Kohvikutepäeva rohesaadikute ja suurürituse keskkonnahoidlikkusega seotud kulud, samuti korduvkasutatavad nõud jms, mis tuleneb järjest karmistuvatest keskkonnahoiu nõuetest, vajadusel inventari rendiks, reklaamiks või muudeks ettenägematuteks kuludeks, millela saab toetada Saue Kultuuri- ja Huvikeskuse korraldatavat üritust.

2024. aastal on tulemas Harjumaa laulu- ja tantsupidu. Noorte koorid ja rahvatantsurühmad tegutsevad suuremas osas koolide all ning peol osalemise kulud on koolide eelarvetes.

Seltsitegevuses kajastatakse eraisikutele ja mittetulundusühingutele antavad toetused, sh andeka sportlase toetus, tegevustoetus, projektitoetus, ühekordse toetuse reserv.

Andekate noorsportlaste toetamiseks „Saue valla Sportlaste toetamise kord“ alusel on eelarvesse planeeritud 40 000 eurot. Toetuse eesmärk on spordimeisterlikkuse tõstmine, Saue valla sportlaste edukas esinemine tiitlivõistlustel ja sportlaste tunnustamine heade tulemuste eest.

„Saue valla asumiseltside ning kogukondlike ühistegevuste toetuste eraldamise tingimused ja kord“ reguleerib Saue valla eelarvest kultuuri, spordi, noorsootöö ja vaba aja tegevusteks toetuse eraldamist. Määruse alusel makstavate toetuste eelarve on kuni 5% Saue valla eelarvesse planeeritud tulumaksu laekumisest. Määruse alusel makstakse Saue vallas elanikele ning Saue vallas tegutsevatele mittetulundusühingutele ja sihtasutustele tegevustoetust, projektitoetust ja ühekordset toetust.

Tegevustoetused

Tegevustoetus on kultuuri-, spordi-, noorsootöö ja vaba aja tegevuse igapäevaseks korraldamiseks, tutvustamiseks ning jätkusuutlikkuse tagamiseks eraldatav toetus, mille tegevused on suunatud avalikkusele ning on Saue Vallavalitsusega kokku lepitud.

Esmatasandi tõmbekeskuses tegutsevad tegevustoetuse taotlejad on Vanamõisa, Hүүru, Ääsmäe, Laitse ja Turba (MTÜ Kultuuriselts Nissi Särts). Teise tasandi keskustena on tegevustoetuse saajad Ellamaa, Lehetu, Maidla, Ruila, Jõgisoo, Tuula, Valingu ja Aila, Vatsla külaseltsid.

Eelarvesse planeeritakse sihtfinantseerimise kulud Ääsmäe Spordi ja Kultuuri SA-le, mis tegeleb Ääsmäe piirkonnas noorte huvitegevuse ja spordiringide korraldamisega, samuti tegutseb SA all Ääsmäe noortekeskus EXIT, MTÜ-le Muusikaselts Nissi Trollid, mis pakub endise Nissi valla territooriumil lastele muusikalist huviharidust, tegevustoetus MTÜ-le Rahvaspordiklubi Kuuse kasutuses olevate ruumide majandamiskulude katmiseks, avalike ürituste korraldamiseks.

Tegevustoetusteks on eelarvesse planeeritud 806 200 eurot.

Tabel 15. Tegevustoetused

Taotleja	2024	2023
MTÜ Ellamaa külaarenduskeskus	22 200	22 100
MTÜ Hүүru Külaselts	79 600	71 100
MTÜ Laitse Seltsimaja	85 300	77 100
MTÜ Lehetu Külaselts	21 600	20 300
MTÜ Maidla Külaselts	24 200	23 500
MTÜ Ruila mõis	24 200	24 200
MTÜ Saue-Jõgisoo Hariduselts	27 400	27 400
MTÜ Tuula Tutulus	33 000	32 900
MTÜ Valingu ja Aila Külaselts	21 200	21 200
MTÜ Vanamõisa Küla	75 300	68 200
MTÜ Ääsmäe Külakogu	77 900	71 400
MTÜ Vatsla Külaselts	16 300	16 300
MTÜ Kultuuriselts Nissi Särts	92 400	89 000
Ääsmäe Kultuuri ja Spordi Sihtasutus	34 000	34 000
MTÜ Rahvaspordiklubi Kuuse	14 000	14 000
MTÜ Muusikaselts Nissi Trollid	144 800	126 000
Reserv	12 800	0

Ühekordsed toetused

Ühekordsete toetuse saajad selguvad eelarveaastal jooksvalt. Ühekordne toetus on kultuuri-, spordi-, noorsootöö ja vaba aja ürituse ühekordseks korraldamiseks, uue idee algatamiseks, mõnest fondist rahastatava projekti kaasfinantseerimiseks või talgute läbiviimiseks eraldatav toetus sihtotstarbelise tegevuse elluviimiseks. Ühekordse toetuse ülempiir on 2023. aastast 2 500 eurot. Ühekordsete toetuste reserviks on planeeritud 32 500 eurot.

Projektitoetused

Projektitoetus on kultuuri-, spordi-, noorsootöö ja vaba aja tegevuse korraldamiseks eraldatav projektipõhine toetus sihtotstarbelise tegevuse elluviimiseks. Projektitoetuse ülempiir ühele taotlejale on alates 2024. aastast kokku 5 000 eurot aastas. Projektitoetuste taotlused vaatab vallavalitsus läbi ning esitab vallavolikogu kultuuri-, haridus- ja spordikomisjonile kinnitamiseks enne vallaeelarve vastuvõtmist. Projektitoetuste saajatena käsitletakse ka invaühingut ja eakate ühendusi, alates 2023. a ka kirikuid ja kogudusi ning päästeseltse. Projektitoetusteks on planeeritud 247 500 eurot (2023. a 234 600 eurot), sh projektitoetuste reserviks on planeeritud 11,3 tuhat eurot.

Tabel 16. Projektitoetused

Taotleja	EA 2024	EA 2023
JUHENDAJATASUD		
MTÜ Segakoor Wannamoisa, Segakoor Wannamoisa juhendaja tasu	5 000	5 000
MTÜ Rahvatantsuselts Laagri Leegid, Rahvatantsuselts Laagri Leegid juhendaja töötasu	5 000	4 335
Marii-Olivia Steinberg, harrastusteatri Loodeteater juhendaja tasu	5 000	5 000
MTÜ Saue Segakoor, Saue Segakoori juhendajate tasud	5 000	5 000
Piret Kunts, Rahvatantsurühma Ääsmäe Segarühm juhendaja tasu	5 000	5 000
MTÜ Ääsmäe Rahvatants, Ääsmäe Nais- ja neiduderühma juhendaja tasu	5 000	5 000
Airi Liiva, Saue Seniorteater, eakate näiteringi tegevuse jätkamine	5 000	0
EAKATE ÜHENDUSED		
MTÜ Nissi valla pensionäride ühendus, Nissi halduspiirkonna eakate elu aktiveerimine, terviseedendus ja seltsielu hoogustamine	4 500	4 958
MTÜ Ääsmäe pensionäride ühendus Sügis, Ääsmäe, Valingu ja Aila eakate vabaaja tegevuste korraldamine	4 500	5 000
MTÜ Laagri Taadid, Laagri ja Alliku küla piirkonna eakate inimeste koolituste, vaba aja ürituste ja tegevuste korraldamine ning toetamine	3 915	3 200
MTÜ Hüüru Sügiskuld, Hüüru ja ümberkaudsete külade eakatele aktiivse vabaaja sisustamine	4 500	5 000
MTÜ Saue Linna Invaühing, Saue linna ja Saue valla eakate ja puuetega inimeste vaba aja tegevuste korraldamine	4 500	5 000
MTÜ Harjumaa Pensionäride Ühendus, Harjumaa eakate päeva korraldamine	3 015	4 920
MTÜ Eakate Naiste Selts Pihlamari, Laagri piirkonna eakate naiste seltsi vaba aja tegevus	3 300	0
SPORT		
MTÜ Ratsaklubi Ruila Tall, kahe kolmepäevase takistussõiduvõistluse korraldamine	4 500	5 000
Urmas Piik, noorte rannavolle karikasarja etapi korraldamine Jõekääru rannakeskuses	4 500	5 000
MTÜ Laagri Tennisekool, Saue valla tennise sisemeistrivõistluse korraldamine	1 200	1 300
MTÜ Sportlik Eesti, Saue vallas IRONMAN spordivõistluse meelelahutuspunkti korraldamine	1 800	2 000
Raina Vaarmaa	0	2 125

MTÜ Haiba Spordiklubi, Haiba Spordiklubi noormängijate ja täiskasvanute osalemine Eesti Meistrivõistlustel lauatennisel	3 546	2 270
MTÜ Jalgpalliklubi Kernu Kadakas	0	950
MTÜ Saue Taekwondo Klubi, klubi sportlaste osalemine võistlustel, võistluse Saue Taekwondo Open 2024 korraldamine	4 500	5 000
MTÜ Aerobike Cycling Agency, Filter Temposarja etapi korraldamine Saue vallas, Ääsmäel	1 350	1 500
MTÜ Saue Jalgpalliklubi, Saue Jalgpalliklubi esindusmeeskonna, duubelmeeskonna ja rannajalgpalli meeskonna meistrivõistluste osalustasud	4 500	5 000
MTÜ Spordiklubi Saue Tammed, orienteerumisspordi populariseerimine Sauel ja SK Saue Tammede tegevuse toetamine ja arendamine	4 500	5 000
Ants Kiisa, Turba spordipäeva korraldamine	4 500	5 000
MTÜ Harju Jalgpallikool, linnalaagrite, talvise siseturniiri ja lasteaedade mängupäeva korraldamine	3 200	5 000
MTÜ JOJOJO, laste liikumissarja Veskiloppet korraldamine	4 500	5 000
MTÜ Ujume koos, laste ujumisvõistluste korraldamine	1 200	0
MTÜ Eesti Rendžuliit, suure võistkondliku laste gomoku võistluse korraldamine	1 080	0
MTÜ Harju Jalgpalliklubi Laagri, Premium Liiga või Esiliiga litsentsitasude ja transpordi kulud	2 500	0
LASTELAAGRID		
MTÜ Kultuuri, hariduse ja spordi selts, vabaõhulaagri „Augustitreff“ korraldamine	4 050	3 500
MTÜ Hüüru Külaselts, koolivaheaja lastelaagrite ja teemapäevade korraldamine	4 500	5 000
MTÜ Saue Autoklubi, Jõgisoo seltsimajas laste päevalaagrite korraldamine	4 500	5 000
MTÜ Omakogu, muusikalise linnalaagri korraldamine	2 909	3 180
MTÜ MyDance Tantsuklubi	0	5 000
MTÜ Minu Tantsukool, linnalaagrite korraldamine	3 140	3 710
MTÜ Pere Heaks, tänavakultuuri linnalaagri korraldamine	4 500	5 000
MTÜ Laagri Tennisekool, laste tennise linnalaagrid	1 170	1 200
Gea Liblik	0	1 076
MTÜ Keila Korvpallikool, spordilaagri korraldamine	4 500	5 000
MTÜ Muusikaselts Nissi Trollid, suvelaagri korralduskulud	4 500	5 000
Merike Kens, MER Studio laste linnalaagrite korraldamine	4 500	0
KOGUDUSED		
Saue Kristlik Vabakogudus	0	4 500
Laagri Kristlik Kogudus, koolituste ja jõulukontserdi korraldamine	4 275	3 820
VABATAHTLIKUD PÄÄSTJAD		
Hüüru R&C Klubi, vabatahtliku päästevõimekuse edendamine	5 000	5 000
Saue Vabatahtlik tuletõrjeühing, vabatahtliku päästevõimekuse edendamine	5 000	5 000
Nissi Pritsumeeste Ühing, vabatahtliku päästevõimekuse edendamine	5 000	5 000
Lootuse Küla Päästeselts, vabatahtliku päästevõimekuse edendamine	5 000	5 000
MUUD		
Aivar Hunt, Laagri kogukonna ja vabatahtlike ühistegevuste korraldamine	3 150	4 800
MTÜ Lääne-Harju Koostöökogu, Porikuu festivali 2024 korraldus-, teavitus- ja turunduskulude osaline kaasrahastamine	900	1 850
MTÜ Lääne-Harju Lasterikkad, lasterikaste perede ühistegevuste korraldamine	4 500	5 000
Saue linna asumiselts, „Koostegemised“ projekt	4 500	5 000
MTÜ Laagri kogukond, Laagri Robocity 2024 korraldamine	4 500	4 500
MTÜ Improviis, Rahvusvahelise Noorte Rütminuusika Festivali Visioon ja Loomingu- ja improvisatsiooni päevade ning kontserdisarjade Talvest Kevadesse ja Saue Kontserdisügis korraldamine	4 500	5 000

Jonel Põld, Koppelmaa ToiduFestival 2024 korraldamine	2 700	3 000
MTÜ Harjumaa Noorte Puhkpilliorkester, orkestri tegevuse korraldamine Saue vallas	4 500	5 000
MTÜ Vanamõisa küla, Vanamõisas jõulumaa korraldamine	4 500	5 000
Elmo Tiisvald	0	5 000
MTÜ Riisipere Kultuuriselts, kultuuriseltsi ühistegevuste korraldamine	1 656	1 868
Allan Muuk, dokumentaalfilmi „Sõprus eluajaks“ lõpetamine, montaaž, helindamine	2 500	0
Ain Karutoom, ürituse „Talisuplusüritus Järveotsa järvel“ korraldamine	900	0
MTÜ Urban Style, tänavatantsu koolituse ja võistluse korraldamine	2 500	0
MTÜ Töösõppe Ühing, koolinoortele õppekäikude korraldamine	3 000	0
MTÜ Tallinna Hipodroom, Hipodroomi perepäeva korraldamine	2 500	0
MTÜ Äasmäe Külakogu, Pirukafestivali korraldamine	2 500	0
Heddy Leppoja, tervisepäevade sarja korraldamine	1 800	0
MTÜ Sinimustvalge Saue, mälumängusarja korraldamine	2 363	0
Tallinna Kontserdikoos, Nissi Kirikumuusika festivali korraldamine	4 500	0
Koppelmaa küla selts, Koppelmaa küla lõikuspeo korraldamine	2 500	0
MTÜ MOMU Aed, MOMU aiafestivali korraldamine	2 500	0
Reserv eelarvesse	11 300	10 038

3.6.4 Raamatukogud

2022. aasta kevadest töötavad kõik valla raamatukogud ühe allasutusena – Saue Raamatukogud. Hüüru külaselts ja Laitse seltsimaja pakuvad piirkonna raamatukoguteenust vastavalt sõlmitud koostöölepingutele. Vallaeelarvest kaetakse töötajate töötasud, teenuse osutamiseks vajalikud personali- ja majandamiskulud, osaliselt ka teavikute komplekteerimiskulud. Teavikute komplekteerimiseks lisandub täiendav riigipoolne eraldis.

Harju Maakonnaraamatukogu kirjutab taotluse rahvaraamatukogude kiirendist maakonna raamatukoguhoidjate kahepäevase õppereisi jaoks Läti. Kiirendi ei toeta lähetatavate päevarahasid, mis on planeeritud raamatukogu eelarvesse.

3.6.5 Kultuurikeskused

Saue valla kultuurielu keskne korraldaja on Saue Kultuuri- ja Huvikeskus, mis tegutseb Saue linnas, Riisipere kultuurimajas, Laagri kultuurikeskuses ja Haiba rahvamajas. Tegevuse eesmärk on pakkuda võimalusi erinevatele sihtgruppidele vaba aja sisustamiseks ja huvitegevusega tegelemiseks, kino- ja teatriõhtute korraldamiseks. Uue tegevusena on kultuuri- ja huvikeskuse korraldada 2022. aasta sügisest Saue valla väärikate ülikool koostöös Tartu Ülikooliga, millel on esimesel õppeaastal 200 väärikat õppurit, loengud toimuvad kord kuus.

3.6.6 Muu vaba aeg, kultuur ja religioon

Ringhäälingu- ja kirjastamiskulu all kajastatakse valla ajalehe küljendamise, trükkimise ja muud väljaandmisega seotud kulud ning kojukande kulud. Kasvanud on nii kojukande kulud (tasud ja postkastide arv) kui trükkimise kulud. Muu vaba aja eelarvesse on planeeritud kultuurivaldkonna töötajate töötasud koos maksudega ja administreerimiskulud.

3.7 Haridus

Haridusvaldkonna kulude eesmärk on tagada Saue valla lastele tingimused kodulähedase alus- ja põhihariduse omandamiseks ning soodustada õpilaste huviharidusega tegelemist. Eesmärgi saavutamiseks pakub vallas haridusteenust 3 põhikooli (Saue Kool, Äasmäe Põhikool, Nissi Põhikool), 3 lasteaed-põhikooli (Kernu Põhikool, Ruila Põhikool, Turba Kool) ning 8 lasteaeda

(Ääsmäe Lasteaed, Laagri Lasteaed, Nõlvaku Lasteaed, Riisipere Lasteaed, Saue lasteaed Midrimaa, Tuleviku Lasteaed, Veskitammi Lasteaed, Kotka Lasteaed). Struktuuriüksuseid Laagri Kool ja Laagri Huvialakool haldab OÜ Laagri Haridus- ja Spordikeskus, mille omanikuks on Saue vald.

Koostööd lasteaia- ja koolikohtade pakkumise osas tehakse naaberomavalitsustega, eelkõige Tallinna ja Keila linnaga. Olulisel kohal on jätkuvalt koostöö erasektoriga, seda nii alushariduse, üldkeskhariduse kui ka huvihariduse osas.

Kulud haridusele suurenevad võrreldes 2023. aastaga 5,7%, mida mõjutavad õpetajate (sh lasteaiaõpetajate) palgatõus, Saue lasteaed Midrimaa uue maja avamine septembris 2024. a, uute rühmade avamine erinevate lasteaedade juures, naaberomavalitsustelt ja erasektorilt sisse ostetavate haridusteenuste kasv, kooli- ja lasteaiaatoidu hindade kasv.

Tabel 17. Hariduse kulud 2024 (eurodes)

Nimetus	2024 EA	9 kuud	2023 EA	Muutus %
09 Haridus	32 209 400	21 501 322	30 468 500	5,7%
Lasteaiateenus, eralasteaiad, lapsehoiuteenus	2 502 000	1 783 394	2 298 700	8,8%
55 MAJANDAMISKULUD	2 502 000	1 783 394	2 298 700	8,8%
Laagri Lasteaed	1 173 000	793 925	1 152 300	1,8%
50 TÖÖJÕUKULUD	1 097 400	751 225	1 081 300	1,5%
55 MAJANDAMISKULUD	75 600	42 700	71 000	6,5%
Kooli- ja lasteaia toit	1 098 800	660 937	1 017 500	8,0%
55 MAJANDAMISKULUD	1 098 800	660 937	1 017 500	8,0%
Saue lasteaed Midrimaa (sh uus hoone Kadakamarja tn-l)	2 497 700	1 468 281	2 291 900	9,0%
50 TÖÖJÕUKULUD	2 347 100	1 413 191	2 198 000	6,8%
55 MAJANDAMISKULUD	150 600	55 090	93 900	60,4%
Nõlvaku Lasteaed	712 800	510 692	709 900	0,4%
45 MUUD TOETUSED	300	150	0	
50 TÖÖJÕUKULUD	661 200	475 245	650 700	1,6%
55 MAJANDAMISKULUD	51 300	35 296	59 200	-13,3%
Riisipere Lasteaed	458 100	333 826	450 400	1,7%
50 TÖÖJÕUKULUD	422 300	306 459	415 800	1,6%
55 MAJANDAMISKULUD	35 800	27 367	34 600	3,5%
Tuleviku Lasteaed	701 300	482 588	689 900	1,7%
50 TÖÖJÕUKULUD	660 700	446 331	642 400	2,8%
55 MAJANDAMISKULUD	40 600	36 257	47 500	-14,5%
Veskitammi Lasteaed	1 207 500	785 639	1 148 100	5,2%
50 TÖÖJÕUKULUD	1 140 300	755 613	1 080 000	5,6%
55 MAJANDAMISKULUD	67 200	30 026	68 100	-1,3%
Ääsmäe Lasteaed	844 400	534 839	832 100	1,5%
50 TÖÖJÕUKULUD	792 000	507 315	780 400	1,5%
55 MAJANDAMISKULUD	52 400	27 524	51 700	1,4%
Kotka Lasteaed	706 700	333 112	590 000	19,8%
50 TÖÖJÕUKULUD	650 700	306 048	540 300	20,4%
55 MAJANDAMISKULUD	56 000	27 064	49 700	12,7%
Kernu Lasteaed	203 600	128 305	199 600	2,0%
50 TÖÖJÕUKULUD	193 700	123 605	190 800	1,5%
55 MAJANDAMISKULUD	9 900	4 700	8 800	12,5%
Laitse Lasteaed	508 400	344 718	498 800	1,9%
50 TÖÖJÕUKULUD	480 700	330 642	472 800	1,7%

55 MAJANDAMISKULUD	27 700	14 076	26 000	6,5%
Turba Lasteaed	527 800	300 354	473 900	11,4%
50 TÖÖJÕUKULUD	480 800	261 982	424 300	13,3%
55 MAJANDAMISKULUD	47 000	38 372	49 600	-5,2%
Põhi- ja keskharidusteenus, erakoolid	948 000	674 584	896 600	5,7%
55 MAJANDAMISKULUD	948 000	674 584	896 600	5,7%
Kernu Põhikool	405 300	247 327	420 100	-3,5%
50 TÖÖJÕUKULUD	365 500	228 754	386 000	-5,3%
55 MAJANDAMISKULUD	39 800	18 573	34 100	16,7%
Laagri Kool	6 179 600	4 370 626	5 678 900	8,8%
45 MUUD TOETUSED	5 977 100	4 230 532	5 480 300	9,1%
55 MAJANDAMISKULUD	202 500	140 094	198 600	2,0%
Nissi Põhikool	1 115 600	709 170	1 075 300	3,7%
50 TÖÖJÕUKULUD	1 009 500	638 448	968 100	4,3%
55 MAJANDAMISKULUD	106 100	70 722	107 200	-1,0%
Ruila Põhikool	1 125 100	792 706	1 107 600	1,6%
50 TÖÖJÕUKULUD	1 014 600	725 531	985 300	3,0%
55 MAJANDAMISKULUD	110 500	67 175	122 300	-9,6%
Saue Kool	4 136 600	2 961 380	4 116 000	0,5%
50 TÖÖJÕUKULUD	3 580 700	2 564 748	3 529 400	1,5%
55 MAJANDAMISKULUD	555 900	396 633	586 600	-5,2%
Turba Kool	1 076 900	743 084	1 013 900	6,2%
50 TÖÖJÕUKULUD	969 200	684 837	912 200	6,2%
55 MAJANDAMISKULUD	107 700	58 248	101 700	5,9%
Ääsmäe Põhikool	1 296 400	789 470	1 250 100	3,7%
50 TÖÖJÕUKULUD	1 166 200	724 245	1 114 300	4,7%
55 MAJANDAMISKULUD	130 200	65 225	135 800	-4,1%
Noorte huviharidus ja huvitegevus	800 100	532 930	690 700	15,8%
45 MUUD TOETUSED	238 100	126 206	210 700	13,0%
55 MAJANDAMISKULUD	562 000	406 724	480 000	17,1%
Saue Muusikakool	852 400	562 821	856 800	-0,5%
45 MUUD TOETUSED	1 400	869	1 400	0,0%
50 TÖÖJÕUKULUD	780 900	532 824	779 400	0,2%
55 MAJANDAMISKULUD	70 100	29 128	76 000	-7,8%
Õomaja/õpilaskodud	12 000	6 645	9 700	23,7%
55 MAJANDAMISKULUD	12 000	6 645	9 700	23,7%
Tugiisiku- ja lapsehoiuteenus raske ja sügava puudega lastele	189 100	100 816	176 200	7,3%
50 TÖÖJÕUKULUD	131 800	59 051	131 800	0,0%
55 MAJANDAMISKULUD	57 300	41 765	44 400	29,1%
Muu haridus	930 200	549 151	823 500	13,0%
41 SOTSIAALTOETUSED	87 000	48 716	86 000	1,2%
50 TÖÖJÕUKULUD	760 900	469 042	666 300	14,2%
55 MAJANDAMISKULUD	77 300	25 385	59 900	29,0%
60 MUUD TEGEVUSKULUD	5 000	6 008	11 300	-55,8%

Valla lasteaedade ja koolide tööjõukulud on mudeldatud, et tasandada erinevate asutuste sarnastel ametikohtadel töötavate inimeste, eelkõige pedagoogilise personali, palgaerinevusi, samuti pakkuda asutustele võimalust kujundada oma meeskonda ühtedel alustel kujunenud rahaliste vahendite alusel.

Lisaks omavalitsusele annab arvestatava panuse alus-, põhi- ja üldkeskhariduse finantseerimisse ka riik eraldades kohalikele omavalitsustele õpetajate ja koolijuhtide palgatoetust, samuti toetades toetusfondi eraldiste kaudu õppekirjanduse soetamist, õpetajate täiendõpet, täiendava toe pakkumist seda vajavatele õpilastele, õppeprogrammi osana teatrietenduste, kinoseansside, muuseumide külastust ning koolilõuna pakkumist.

Tabel 18. Põhi- ja üldkeskhariduse põhitegevuse kulud ja katteallikad aastal 2024 (eurodes)

	Tegevusala	Põhi-tegevuse kulud kokku	Põhitegevuse kulude katteallikad		
			Valla-eelarve	Kaupade ja teenuste müük, muud tulud	Saadud toetused
04	Tsentraliseeritud IT kulud põhi- ja üldkeskharidusele	332 600	332 600	0	0
06	Tsentraliseeritud varahalduse kulud põhi- ja üldkeskharidusele	1 133 800	1 117 800	16 000	0
09	Põhi- ja üldkeskharidus (sh koolitoit)	17 591 000	7 273 400	131 900	10 185 700
	Kokku	19 057 400	8 723 800	147 900	10 185 700

2023. aastal oli Vabariigi Valitsuse määruse alusel põhikooli ja gümnaasiumi õpetaja töötasu alammäär täistööajaga töötamise korral on 1 749 eurot kuus ning töötasu alammäär tõuseb 2024. aastal 1 803 eurole ehk 3,1%. Saue vald lisab õpetaja töötasu alammäärale 150 eurot kuus, seega on Saue vallas õpetaja täiskoha miinimumtasu 2024. aastal 1 953 eurot.

Saue Vallavolikogu on kehtestanud lasteaiaõpetajate töötasu alammääraks vähemalt 90% üldhariduskooli õpetaja riigi töötasu alammäärast ning magistrikraadiga või sellega võrdsustatud tasemega lasteaiaõpetajal vähemalt 100% üldhariduskooli õpetaja riigi töötasu alammäärast vastaval aastal. Sügisest 2022. a kuni 2023. a lõpuni said kõik lasteaiaõpetajad vähemalt 100% üldhariduskooli õpetaja töötasust, kuid 2024. a planeeritakse lasteaiaõpetaja töötasu kasvuks 1,7% ehk 1 749 eurolt 1 799 euroni, mis moodustab 99,8% üldhariduskooli õpetaja riigi töötasu alammäärast.

3.7.1 Alusharidus

Lasteaiad

Saue vallas on üksteist lasteaeda: Ääsmäe Lasteaed 121 last (2022. a 111 last), Kernu Põhikooli lasteaia osa 40 last (2022. a 37 last), Laagri Lasteaed 222 last (2022. a 216 last), Nõlvaku Lasteaed 128 last (2022. a 132 last), Riisipere Lasteaed 87 last (2022. a 92 last), Ruila Põhikooli lasteaia osa 99 last (2022. a 92 last), Saue lasteaed Midrimaa 445 last (2022. a 401 last), Tuleviku Lasteaed 124 last (2022. a 125 last), Turba Kooli lasteaia osa 73 last (2022. a 66 last), Veskitammi Lasteaed 192 last (2022. a 222 last), septembris 2022. a avatud Kotka Lasteaed 77 last (2022.a 45 last). Saue valla munitsipaallasteaedades käib 10. oktoobri 2023. a seisuga kokku 1609 last (2022. a 1538 last).

Baaseeldusena tõusevad lasteaedades õpetajate ja õpetajate abide töötasud 1,7%. Lisaks eristuvad kasvu poolest Midrimaa, Veskitammi, Kotka ja Turba lasteaiaid, kus kõikide juures avatakse lisarühm(ad).

Lasteaiatoit

Eelarves kajastatakse valla osalus laste toidupäeva maksumuse tasumisel lasteaedades vastavalt kehtima hakkavale hankega kehtestatud hinnale. Toitlustustoetuse suurus lasteaedades on 0,65

eurot lapse toidupäeva maksumusest. Ülejäänud toidupäeva maksumuse tasub lapsevanem otse toitlustajale. Eelarves on arvestatud on sööjate arvuga 1657 last (2023. a 1450 last).

Eelarves kinnitatakse koondreana lasteai- ja koolitoit, sh lasteaiatoit 208 000 eurot ning koolitoit 890 800 eurot.

2024. a eelarve käesolevas seletuskirjas oleme ette vaatavalt läbi arvutanud võimaluse kaotada lasteaedade hinnavahe toetus alates septembrist 2024. Eelarves on vastavad kulud kavandatud jätkuvalt võimalikke muudatusi arvestamata, ehk vastavalt senisele praktikale. Valla kulude kokkuhoid lasteaedade toitlustustoetuse kaotamisel alates septembrist 2024. a oleks 79 000 eurot ning aastas ligikaudu 200 000 eurot.

2023. aastal viis vald läbi toitlustushanke. Valla eelarve kulubaasi see tänu fikseeritud toetuse määrale oluliselt ei mõjuta. Mõju avaldub osas, mille ulatuses vallal tuleb anda sissetulekute sõltuvat toetust kogu toidupäeva maksumuse ulatuses. Hetkel on sellise toetuse saajaid ca 57 ning toetuste kogusumma 20 000 eurot. Volikogul on võimalik järgmise aasta esimese poolaasta jooksul eelarve tegelike laekumiste põhjal ning lähtuvalt toitlustushanke tulemustest teha vastavad otsused, kas alates 2024/2025 õppeaastast on asjakohane loobuda lasteai- toidupäeva osalisest lausalisest toetamisest Saue vallas ning asendada see suunatuma siht-toetusega madalama sissetulekuga peredele. Toetus kehtestati Saue vallas eelkõige tulenevalt ühinemislepinguga kokku lepitud tingimustest, et üheski ühinevas omavalitsuses ei muutuks olukord vahetult ühinemise tulemusena halvemaks, samas sooviga saavutada eesmärki, et kõik ühinemiskiirkonna lasteaiad oleks võrreldavas olukorras. Ühinemisleping kehtis neli aastat ning tänaseks on ühinemise järgselt kõik kiirkonna haridusasutused samas toitlustussüsteemis.

Eralasteaadelt ja teistelt kohalike omavalitsustelt ostetav lasteaiateenus

Saue valla eelkooliealised lapsed võivad kasutada kohti eralasteaadades ja -hoidudes. Eralasteaadade ja -hoidude kulusid kaetakse „Koolieelse eralasteasutuse ja -lapsehoiu toetamise kord“ alusel tavapäraselt 11 kuu ulatuses, juulikuus makstakse eralasteaadadele ja -hoidudele toetust vaid nende laste eest, kes just sel kuul ka kohta kasutavad. Eralasteasutustele ja -lapsehoidudele makstav toetus on alates 01.01.2023. a maksimaalselt 450 eurot kuus kui vanem ei maksa rohkem kui 20% (164 eurot) Vabariigi Valitsuse poolt kehtestatud töötasu alammäärast ning kuni 340 eurot kui vanema poolt makstav omaosalus ületab 20% Vabariigi Valitsuse poolt kehtestatud töötasu alammäärast. 2024. a eelarvesse planeeritakse koolieelse eralasteasutuse ja -lapsehoiu teenuse toetuse kasv +1,7% seoses õpetajate palgakasvuga.

2023. aastal kasutab eralasteaia või -hoiu teenust keskmiselt 336 last (2022.a 293 last). 2023. aasta oktoobris käis 80 Saue valla last (2022.a 102 last) teiste kohalike omavalitsuste munitsipaallasteaadades, kus koha arvestusliku maksumuse tasub Saue vald.

Eelarves kinnitatakse koondreana lasteaiateenused teistelt kohalike omavalitsustelt 603 000 eurot ning eralasteaadelt ja -hoidudelt 1 899 000 eurot.

3.7.2 Põhi- ja keskharidus

Koolid

Saue valla eelarvest finantseeritakse seitset kooli – Ääsmäe Põhikool, Kernu Põhikool, Nissi Põhikool, Ruila Põhikool, Turba Kool ja Saue Kool, lisaks Laagri Kool, mis tegutseb erakoolina valla omandis oleva OÜ Laagri Haridus- ja Spordikeskus (LHSK) struktuuris.

Põhikooli õpilaste arvud 10. oktoobri 2023.a seisuga on järgmised: Ääsmäe Põhikool 265 õpilast (2022. a 244 õpilast), Kernu Põhikool 28 õpilast (2022. a 30 õpilast), Nissi Põhikool 175 õpilast (2022. a 169 õpilast), Ruila Põhikool 174 õpilast (2022. a 163 õpilast), Turba Kool 119 õpilast

(2022. a 125 õpilast), Laagri Kool 1331 õpilast (2022. a 1210 õpilast), Saue Koolis 976 õpilast (2022. a kokku 973).

Baaseeldusena tõstetakse lähtuvalt valitsuse otsusest koolides õpetajate miinimumpalka 3,1%.

Erakoolidelt ja teistelt kohalikest omavalitsustelt ostetavad koolikohad

Teistelt kohalikest omavalitsustelt ostetavate koolikohtade kulu arvestuse aluseks on õpilaskoha maksumus, mille ülempiir määratakse põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse alusel. Eelarves on arvestatud 2024. aastaks 99 eurot kalendrikuus lapse kohta. 733 Saue valla last (2022.a 774 last) käib teiste kohalike omavalitsuste (eelkõige Tallinna linna) koolides põhikooliastmes ning noort gümnaasiumiastmes.

Ehkki kohalikul omavalitsusel ei ole seadusest tulenevat kohustust osaleda erakoolide kulude katmises, võttis Saue Vallavolikogu oma 21.12.2017 toimunud istungil vastu määruse, mille alusel osaleb Saue vald erakoolide tegevuskulude katmises. Põhikooli- ning gümnaasiumiastmes käib erakoolides 238 last (2022.a 246 last) (lisaks lapsed Laagri Koolis).

Alates 1. septembrist 2022. aastal alustas õppetööd Laagri alevikus asuv riigi ülalpidamisel Saue Riigigümnaasium, kus võimaldatakse gümnaasiumiharidust Saue valla ja Harju maakonna põhikoolide lõpetajatele. Riigigümnaasiumi kulud kaetakse riigieelarvest ja Saue valla lastega eraldi arvlēmist ei toimu.

Samuti jätkavad varasemalt teises omavalitsuses gümnaasiumiõpet saajad suures osas senistes koolides ning osad gümnaasiumiastme uued õpilased ei pääsenud või ei soovinud pääseda Saue Riigigümnaasiumisse ning selle teenuse eest tuleb Saue vallal jätkata tasumist.

Eelarves kinnitatakse koondreana põhi- ja gümnaasiumi astme haridusteenused teistelt kohalikest omavalitsustelt 880 000 eurot ja erakoolidelt 68 000 eurot.

3.7.3 Noorte huviharidus ja huvitegevus

Teistelt kohalikest omavalitsustelt ostetavate huviharidusteenuste kulud tasutakse lepingute alusel. Saue vald tasub sel juhul Saue valla laste eest munitsipaalhuvikooli koha omamaksumuse ja vanemate kanda jääb ainult vanematele kehtestatud osalustasu.

Saue valla laste ja noorte huvitegevuse erahuvikoolides ja -spordiklubides toetamise korra alusel makstakse huvikoolidele toetust 20 eurot kuus lapse eest ühes ringis. Alates 1. septembrist 2020 lisandus üle kogu valla baastoetus, mille planeeritav kulu baasmäärade kasvust 2024. aastal on 53 800 eurot (2023. a 32 000 eurot). Koolide ja klubide nimekirjas on toetuse saajaks 1400 last.

Alates 2017. aastast on riik andnud omavalitsuste eelarvetesse panuse huvihariduse ja -tegevuse toetamiseks eesmärgiga laste ja noorte huvihariduses ja -tegevuses osalemise suurendamiseks, kättesaadavuse parendamiseks ja huvihariduse võimaluste mitmekesistamiseks. Seda summat järk järkult vähendatakse.

OÜ-le LHSK kuulub Laagri Huvialakool, kus on ca 1200 õppekohta. Vald toetab LHSK-d läbi eelarve võimaldades kasutada tasuta ruume. Täpsemalt on tegemist koolipidaja ühe iseseisva, tasulise tegevussuunaga kooli kasutuses olevatel pindadel.

Huviharidust Saue Muusikakoolis pakutakse tulenevalt huvikooli seadusest, seega on asutus registreeritud Eesti Hariduse Infosüsteemis. Muusikakoolis saavad lapsed õppida 18 õppekaval. Muusikakoolis õpib oktoober 2023 seisuga 298 last 422 õppekohal. Muusikakooli õpetajate personalikulude suhteline tõus antud asutuses on kavandatud võrreldavana lasteaia õpetajate palgatõusuga 1,7%.

3.7.4 Koolitoit

Kõik Saue vallas elavad või õppivad põhikooli õpilased saavad koolilõuna tasuta. Saue vald maksab koolilõuna vahe (koolilõuna maksumus – riigi toetus koolilõuna kohta). Eelarves on arvestatud on sööjate arvuga 3068 last (2023. a 2912 last). Gümnaasiumiastmes maksavad koolilõuna hinnavahe õpilased või nende vanemad ise. Osaliselt (1€/päev, kokku 175 õppepäeva aastas) katab kulused õpilaste toitlustamisele tuludes toetusfondi eraldis vastava komponendi ulatuses.

Eelarves kinnitatakse koondreana lasteaija- ja koolitoit, sh lasteaiatoit 208 000 eurot ning koolitoit 890 800 eurot.

2024. a eelarve käesolevas seletuskirjas oleme ette vaatavalt läbi arvanud võimaluse kaotada koolilõuna hinnavahe toetus. Eelarves on vastavad kulud kavandatud jätkuvalt võimalikke muudatusi arvestamata, ehk vastavalt senisele praktikale. Valla kulude kokkuhoid koolide toiduraha toetuse kaotamisel ja doteerimise lõpetamisel alates septembrist 2024. a oleks ligikaudu 149 000 eurot ning eelarveaastas kokku ligikaudu 350 000 eurot, arvestades käesoleval hetkel kehtivat koolilõuna maksumust ja eeldatavat õpilaste arvu. Haridus- ja Teadusministeerium on väljendanud, et nende prioriteet on õpetajate palgad ja koolilõuna maksumuse kompensatsiooni pole kavas tõsta, viidates, et vajadusel saavad omavalitsused küsida maksumuse lisatasu lapsevanematelt. Mitmed omavalitsused on sellist käsitlust rakendanud. Volikogul on võimalik järgmise aasta esimese poolaasta jooksul eelarve tegelike kulude põhjal teha vastavad otsused, kas alates 2024/2025 õppeaastast on asjakohane loobuda koolilõuna lausdoteerimisest Saue vallas ning asendada see suunatuma sihttoetusega madalama sissetulekuga peredele.

3.7.5 Muu haridus

Eelarves on kajastatud lastele määratud tugiisikute töötasukulud. Alates 2023. aastast tuleb tugiisikute töötasud katta 100% vallaeelarvest (2021-2022 sai selleks kasutada ESF-i vahendeid). Majandamiskuludesse planeeritakse tugiisikuteenuse sisseostukulud, raske ja sügava puudega laste lapsehoiuteenus ja jõulupidu ca 150 lapsele.

Eelarvesse on planeeritud kulud valla haridusvaldkonda administreerivale personalile (sh haridus- (ja noorsootöö) spetsialistide, logopeedide, psühholoogide, eripedagoogide, erivajadustega laste spetsialisti ja sotsiaalpedagoogide palgakulud koos maksudega), õpilastipendiumid vahetus (üli-)õpilastele ning preemiad heade õpitulemuste eest ja medaliga gümnaasiumi lõpetajatele, õpilaskodude kohatasud jne.

3.8 Sotsiaalne kaitse

Sotsiaalse kaitse valdkonna eesmärgiks on Saue valla elanike ja perekondade toimetulekuraskuste ennetamiseks, kõrvaldamiseks või kergendamiseks abi osutamine ja sotsiaalsete erivajadustega isikute sotsiaalse turvalisuse, arengu ja ühiskonnas kohanemisele kaasa aitamine.

Kulud Sotsiaalsele kaitsele vähenevad võrreldes 2023. aastaga 0,9%. Valdkonna eesmärkide saavutamiseks osutab Saue Vallavalitsus sotsiaalteenuseid ning maksab erinevatele riskigruppidele suunatud sotsiaaltoetusi (nii KOV poolt vabatahtlikult makstavad toetused kui riiklikud toetused).

Tabel 19. Sotsiaalse kaitse kulud 2024 (eurodes)

Nimetus	2024 EA	kooli	2023 EA	Muutus %
10 Sotsiaalne kaitse	5 072 300	3 329 774	5 025 600	0,9%
Haigete sotsiaalne kaitse	1 500	500	1 500	0,0%
55 MAJANDAMISKULUD	1 500	500	1 500	0,0%
Puuetega inimeste sotsiaalhoolekandeasutused	16 000	9 660	15 600	2,6%
55 MAJANDAMISKULUD	16 000	9 660	15 600	2,6%
Muu puuetega inimeste sotsiaalne kaitse	462 400	303 348	390 000	18,6%
41 SOTSIAALTOETUSED	301 500	199 748	249 100	21,0%
55 MAJANDAMISKULUD	160 900	103 600	140 900	14,2%
Üldhooldekodud	960 500	396 167	779 100	23,3%
41 SOTSIAALTOETUSED	960 000	227 723	594 000	61,6%
55 MAJANDAMISKULUD	500	168 443	185 100	-99,7%
Saue Sotsiaalkeskus	369 100	184 762	300 400	22,9%
50 TÖÖJÕUKULUD	266 200	162 044	240 100	10,9%
55 MAJANDAMISKULUD	102 900	22 718	60 300	70,6%
Muu eakate sotsiaalne kaitse	195 000	103 562	188 500	3,4%
41 SOTSIAALTOETUSED	193 000	100 430	184 500	4,6%
55 MAJANDAMISKULUD	2 000	3 132	4 000	-50,0%
Asendus- ja järelhooldus	97 000	81 019	141 300	-31,4%
41 SOTSIAALTOETUSED	75 000	53 224	92 900	-19,3%
55 MAJANDAMISKULUD	22 000	27 795	48 400	-54,5%
Haiba Lastekodu	627 900	487 646	616 700	1,8%
41 SOTSIAALTOETUSED	10 000	12 615	8 500	17,6%
45 MUUD TOETUSED	300	171	300	0,0%
50 TÖÖJÕUKULUD	546 100	414 971	543 400	0,5%
55 MAJANDAMISKULUD	71 500	59 890	64 500	10,9%
Muu perekondade ja laste sotsiaalne kaitse	1 165 500	759 982	1 219 600	-4,4%
41 SOTSIAALTOETUSED	997 200	641 269	1 031 000	-3,3%
50 TÖÖJÕUKULUD	10 300	6 736	0	
55 MAJANDAMISKULUD	158 000	111 977	188 600	-16,2%
Töötute sotsiaalne kaitse	5 000		4 900	2,0%
55 MAJANDAMISKULUD	5 000	0	4 900	2,0%
Eluasemeteenused sotsiaalsetele riskirühmadele	16 000	44 898	78 900	-79,7%
55 MAJANDAMISKULUD	6 000	10 332	24 300	-75,3%
41 SOTSIAALTOETUSED	10 000	34 567	54 600	-81,7%
Riskirühmade sotsiaalhoolekandeasutused	3 000	1 625	1 900	57,9%
55 MAJANDAMISKULUD	3 000	1 625	1 900	57,9%
Riiklik toimetulekutoetus	512 000	472 331	605 600	-15,5%
41 SOTSIAALTOETUSED	512 000	472 331	605 600	-15,5%
Muu sotsiaalsete riskirühmade kaitse	15 000	18 806	29 900	-49,8%
41 SOTSIAALTOETUSED	8 000	17 027	16 000	-50,0%
55 MAJANDAMISKULUD	7 000	1 779	13 900	-49,6%
Muu sotsiaalne kaitse	626 400	465 467	651 700	-3,9%
41 SOTSIAALTOETUSED	0	165	200	-100,0%
50 TÖÖJÕUKULUD	581 000	442 235	609 100	-4,6%
55 MAJANDAMISKULUD	44 900	22 577	41 900	7,2%
60 MUUD TEGEVUSKULUD	500	490	500	0,0%

3.8.1 Puuetega inimesed

Puuetega inimeste sotsiaalse kaitse eelarvesse on planeeritud kohatasud sotsiaalhoolekandetasutustes (Haraka Kodu, Keila Sotsiaalkeskus, Tallinna Noortekeskus Juks jne), transporditoetus (sotsiaaltransport, dialüüsi- ja erikoolivedu) ning leibkonna sissetulekust sõltuvad ravimi-, terviseabi- ja viipekeeleteenuse toetus ning isikliku abistaja teenuse osutamise kulud.

Planeeritud on koostöös Harku ja Keila sotsiaalkeskusega psüühiliste erivajadustega inimestele teenuste tagamine.

Raske ja sügava puudega isiku ning puudega lapse hooldajatoetust makstakse puudega isiku hooldajale. Täiskasvanu hooldajatoetuse maksmise eesmärk on tagada raske ja sügava puudega isikule igapäevane kõrvalabi, juhendamine ja järelevalve, mis toetab puudega isiku iseseisvat toimetulekut. 2024. aastaks on arvestatud toetuse määradega: raske puudega 50 eurot, sügava puudega 100 eurot, laste puhul ka keskmise puudega 30 eurot. Tööealiste mittetöötavate hooldajate eest maksab vald erijuhtumite sotsiaalmaksu.

Planeeritakse vahendid tugisiku- ja isikliku abistaja teenuse osutamiseks. Enamikul juhtudel osutab tugisikuteenust Saue Sotsiaalkeskus, kuid eraldi tugisikut vajatakse, kui tuge osutatakse koolis vm püsivat ja vahetut abistamist vajaval viisil.

Varasemalt on suuremas mahus puuetega inimeste eluruumi kohandamist vahendatud riigi toetuse abiga. 2022. a Euroopa Liidu vahenditest rahastatud meede lõppes. 2024. a on valla eelarvesse planeeritud 10 000 eurot otstarbekamate väiksemamahuliste kohandusteks.

3.8.2 Eakad

Eakate sotsiaalse kaitse eelarvesse on planeeritud kohatasud üldhooldekodudes. 1. juulist 2023 jõustunud hooldereformiga panustab riik hooldekodude kohatasude maksmisesse, mis toetab oluliselt hoolealuste ja nende lähedaste toimetulekut. Hooldereformiga muutub hooldekodukoht teenuse saajatele taskukohasemaks, tõstetakse üldhoolduse kvaliteeti ja paraneb kodus elamist toetavate teenuste kättesaadavus. Lisaks hüvitab keskmisest vanaduspensionist madalamat sissetulekut saavatele teenuse saajatele kohalik omavalitsus osaliselt ka nende makstavad majutus- ja toitlustuskulud.

Eakatele ning puuetega lastele suunatud tugitoetus kompenseerib lisakulusid, mis võivad tuleneda nende tervislikust seisundist või eaga kaasnevast tegevusvõime langusest. Alates 01.01.2023. a on arvestatud uue sihtrühmaga: raske ja sügava puudega või puuduva töövõimega tööealistele tugitoetuse maksmiseks. Tugitoetuse suurus alates 01.01.2023. a on 55 eurot ning tugitoetus puudega inimestele kahekordses toetuse suuruses, s.o alates 01.01.2023. a 110 eurot. Tugitoetust on planeeritud ligikaudu 3 300 eakale 192 000 eurot ning 180 puuetega lapsele 20 000 eurot. Vastavalt värskest ilmunud uuringule on kõige suurem suhtelise vaesuse risk just eakate (eriti üksi elavate) ja puuetega inimeste hulgas, kes on toetuse sihtgrupiks. Sellest tulenevalt on selle toetuse olemus tervikuna korrelatsioonis toetuste vajaduspõhise eesmärgiga.

Matusetootust 250 eurot makstakse surnud isiku matuse korraldajale, sh vallale, kui lähedaste puudumisel on matmise korraldajaks Saue vald.

Eakate kodu- ja isikuabiteenust ning Saue linna eakate vaba aja huvitegevust korraldab Saue Sotsiaalkeskus.

3.8.3 Lapsed ja lastega pered

Sissetulekust mittesõltuvate toetustena on lastele ja lastega peredele suunatud sünnitoetus, esmakordselt kooli mineva lapse toetus ja koduse lapse toetus.

Sünnitoetuse ja kooli mineva lapse toetuse puhul on tegu omavalitsuse kõige traditsioonilisemate toetustega. Sünnitoetuse määr on 320 eurot (makstakse välja kahes osas), prognoositav sündide arv on 300, eelarvesse on planeeritud 100 000 eurot. Esmakordselt kooli mineva lapse toetuse määr on 160 eurot, prognoositav saajate arv 360 ja eelarvesse on planeeritud 60 000 eurot. Koduse lapse toetuse määr alates 01.01.2023. a on 160 eurot, eelarvesse on planeeritud 500 000 eurot, saajate keskmine arv kuus 2023. aastal on 295. Koduse lapse toetus ei ole käsitletav otseselt toetusena vaid pigem teenuse asendamisenä ja on üks osa kogu valla koolieelse hariduse korraldamise mudelist.

Vähekindlustatud lastega peredele on suunatud laste ravimitoetus, kooli- ja lasteaiatoidutoetus, koolieelse lasteasutuse omaosaluse toetus ning lapse ühekordne vajaduspõhine sotsiaaltoetus.

Vanemliku hoolitsuseta laste ülalpidamist rahastatakse valla- ja riigieelarvest asendushooldus- ja järelhooldusteenuse ning eestkostetava või hoolduspere toetuse kaudu.

Toetusfondi vahenditest rahastatakse raske ja sügava puudega lastele abi osutamise seotud toetused, sh puuetega laste lapsehoiuteenus.

Planeeritud on kulud nõustamis- ja lepitusteenustele, erinevatele teraapiatele ning lastekaitse-spetsialistide ennetustööks vajalike teenuste sisseost. Abi- ja teenusevajajate arv ning erinevate teenuste pakkumise vajadus on kasvavas trendis. Planeeritud on lastevanemate osalus koolitustel Gordoni perekool ja Imelised Aastad, mille finantseerimisel osaleb Tervise Arengu Instituut. 2022. a sügisel alustas tööd ATH laste vanemate tugigrupp. Koostöös SOS Lasteküla Eesti Ühingu jätkatakse peretugevdusprogrammi raames riskiperedele tugiisikuteenus osutamist.

Eelarves kajastub lasteaiä omaosaluse toetus selles osas, mida makstakse väljaspool Saue valda lasteaias käivate laste vanematele. Saue vallas on kohatasu vabastustega arvestatud lasteäädade tulude planeerimisel.

3.8.4 Haiba Lastekodu

Saue Vallavalitsus eraldab läbi eelarve vahendid Haiba Lastekodule, mille katteks laekuvad ka vahendid teiste omavalitsuste lastekodulaste kohatasudest ning Harjumaa Omavalitsuste Liidult. Saue valla poolt teenusele suunatud kulud kaetakse vallale läbi toetusfondi eraldatud vahenditest.

3.8.5 Muud riskirühmad

Riiklik toimetulekutoetus on Sotsiaalhoolekande seaduse alusel riiklikest vahenditest makstav toetus, mille eesmärk on isikute iseseisvat toimetulekut soodustava ajutise abimeetmena leevendada abi vajavate isikute ja perekondade materiaalsel puudust, tagades minimaalsed vahendid esmavajaduste rahuldamiseks.

Eelarvesse planeeritakse õnnetusjuhtumi või kriisiolukorra toetus, turvakodu ja varjupaigäteenus inimestele, keda ei saa (sotsiaal)korteritesse majutada ning võlanõustamisteenuse sisseost.

3.8.6 Muu sotsiaalne kaitse

Eelarvesse on planeeritud kulud sotsiaalset kaitset administreerivale personalile ja administreerimiskuludeks, koolituskuludeks jm valdkonna haldamisega seotud kuludeks.

4. INVESTEERIMISTEGEVUS

Investeeringustegevuse tulems ehk sissetulekute ja väljaminekute vahe on -14 840 000 eurot.

Tabel 20. Investeeringustegevus 2024 (eurodes)

Nimetus	2024 eelarve
Saadav sihtfinantseering, põhivara müük	735 000
Investeeringud kokku	-13 910 000
Finantskulud	-1 665 000
INVESTEERIMISTEGEVUS KOKKU	-14 840 000

4.1. Investeeringustegevuse sissetulekud

2024. aasta on eurotoetuste üleminekuaasta ja valla investeeringutes on omaosaluse osakaal suurenenud ja toetuste osakaal märgatavalt vähenenud. 2024. aastal on oodata uue 2022-2027 EL eelarveperioodi taotlusvoorude avanemist, millest rahastuse saamiseks tehakse hetkel eeltööd (ettevalmistused, projekteerimine jne).

Investeeringustegevuse sissetulekutes on kajastatud järgmises tabelis toodud toetusrahad.

Tabel 21. Investeeringustegevuse sissetulekud 2024 (eurodes)

INVESTEERINGUTE SISSETULEKUD KOKKU	735 000
Saue linna tänavad	135 000
Ääsmäe Põhikooli võimla rekonstrueerimine ja Ääsmäe Raamatukogu ruumide laiendamine	500 000
Koostööprojektid Transpordiametiga. 11161 Ruila-Laitse tee Laitse poest kuni Haapsalu mnt uue teeületuskohani	100 000

4.2. Investeeringustegevuse väljaminekud

Investeeringustegevuse väljaminekud koosnevad põhivara soetamise väljaminekutest, põhivara soetamise eesmärgil antavatest sihtfinantseerimistest ja intressikulust. 2024. aastal teostatavate investeeringustegevuse väljaminekute summa on 2024. aasta eelarves 14,8 miljonit eurot. Järgnevalt on toodud investeeringustegevuse väljaminekud tegevusalade kaupa.

Investeeringute reserviks on planeeritud 250 000 eurot. Seda summat kasutatakse erinevate ettenägematute remondi ja ehitustööde rahastamiseks. Sellest reservist on Saue Vallavalitsusel õigus tegevusaladele vajadusepõhiselt summasid eraldada.

4.2.1 Üldvalitsemine

Eelarves on ette nähtud kulud laenuintressidele summas 1 665 000 eurot (tabel 20), milles on arvestatud marginali ja EURIBOR-i 3,5%.

4.2.2 Majandus

Tabel 23. Majanduse investeeringud 2024 (eurodes)

	2024	Omafin 2024	Omafin. osakaal
MAJANDUS	4 147 100	3 912 100	94,3%
Saue turuplats	75 000	75 000	100%
Omanäoliste ja valda iseloomustavate bussiootepaviljonide paigaldamine olulistes peatustes	50 000	50 000	100%
Saue valla teed ja tänavad	624 600	624 600	100%
Saue linna tänavad	245 000	210 000	86%
Valla rahastusega jalgratta- ja jalgteede ehitused	942 500	942 500	100%
Koostööprojektid Transpordiametiga	390 000	190 000	49%
Üksikprojektid	100 000	100 000	100%
Koru silla remont	100 000	100 000	100%
Projekti "Linnalähedaste piirkondade meede" objektid	20 000	20 000	100%
Avalikes huvides kinnistute omandamine	1 600 000	1 600 000	100%

4.2.2.1 Maanteetransport (vallateede ja -tänavate korrashoid)

Tabel. 23.1 Loetelu teehoiukavast

Saue valla teed ja tänavad			
tee nr	tee/tänavaga nimi	pikkus km	2024
	Sae tn	0,24	38 400
	Hoiu tn	0,6	78 000
	Vanasilla tn (vanasilla 11-Nõlvaku ringtee)	0,4	60 000
7270277	Kaasiku tee(Alliku)	0,56	40 320
7270350	Aila tee	0,35	25 200
	Tiigi tee (Turba)	0,6	57 000
	Kõivu tee (Alliku)	0,14	4 060
	Hiie tee L1	0,32	23 040
	Terjatu tee	0,4	28 800
	Vahetee	0,5	36 000
	Kabila tee	0,5	36 000
	Tõru ja Taara tee	0,7	50 400
	Jõe tee(Hüüru)	0,2	14 400
	Kiia bussi ümberkeeraisplats(Kiia)	tk	18 000
	Kuuse põik ab katte uuendus(Laagri)	0,1	13 000
	Kooli tn ab kate(Laagri)	0,3	33 000
	Vanasilla tn katte uuendus(Laagri)	0,12	13 200
	Nissi kalmistu tee(Riisipere)	0,08	5 760
	Sonni tee (Munalaskme)	0,35	25 000
Ületulev 2023. a	Kooli tn (Laagri)		25 000
Saue linna tänavad			
	Tõkke tn	0,4	140 000
	Koondise 3-15 sisetee	0,35	140 000
Valla rahastusega jalgratta- ja jalgteede ehitused			
Kiia	Kiia tee/Vääna-posti peatus(projekteerimine ja ehitus)	0,47	80 000
Saue	Sarapiku jtt	0,57	85 500
Maidla	Trelli tee	1	180 000
Jõgisoo	Kanama - Jõgisoo(Saue poolne lõik kuni Tooma tee)	1,25	225 000
Koidu	Koidu tee kitsaste jalgteede laiendamine	1,25	95 000
Laagri	Laagri-Harku mnt äärse JTT uus ülekate (Tihniku ring-Kotka tee)	0.65	26 000

Laagri	Redise tn 6, 8 jalgteede uus ülekate	0,18	13 500
	Jaama tee JTT(Turba)	0,15	27 000
	Riisipere-Haiba JTT(Haiba lõik)	0,2	40 000
Ületulev 2023. a	Pärnasalu 17 klt		17 500
Ületulev 2023. a	Pärnasalu promenaad mõisani (multispordi väljakuni)		25 000
Ületulev 2023. a	Koondise tn (Tule-Midrimaa)		40 000
Ületulev 2023. a	Pärnasalu põik jalgtee (parkla)		30 000
Ületulev 2023. a	Ääsmäe-Hageri tee äärse kergliiklustee lõigu „Ääsmäe - Altküla tee ristmik“ projekteerimine		50 000
Ületulev 2023. a	Kiia tee/Vääna-posti peatus (projekteerimine)		8 000
Koostööprojektid Transpordiametiga			
Vatsla	Harku-Rannamõisa tee kergliiklustee (Vatsla tee kuni Tammi tee)	2,05	451 000
Alliku	Laagri ümbersõidule ja Instituudi teele jalgratta ja jalgtee tunnelite rajamine ning Instituudi tee rekonstrueerimine ja kogujateede kavandamine		50 000
Ületulev 2023. a	11161 Ruila-Laitse tee Laitse poest kuni Haapsalu mnt uue teeületuskohani		220 000
Üksikprojektid			
Liiklusohutus	Liikluse rahustamiseks ja turvalisuse tõstmiseks vajalike rajatiste ehitamine (samaliigilised ristmikud, künnised, peeglid, kõnniteede otste allalaskmised, tõstetud ristmikud, bussitaskud, ristmikute laiendused jne)	*	100 000
Projekti "Linnalähedaste piirkondade meede" objektid			
	Vana-Pärnu mnt (11406 Ääsmäe - Kernu) ohutustamine	tk	20 000

4.2.3 Keskkonnakaitse

Tabel 24. Keskkonnakaitse investeringud 2024 (eurodes)

	2024	Omafin 2024	Omafin. osakaal
KESKONNAKAITSE	1 566 000	1 566 000	100,0%
Turismiobjektide, telkimisplatside ja rattaga või jalgsi liikumisradade rajamine, korrastamine ja viidastamine	30 000	30 000	100%
Veekogude puhastamine ja korrastamine tiheasumite lõikudes, avalike ranna- ja puhkealade korrastamine ning väljaarendamine	50 000	50 000	100%
Valla hallatavate allasutuste (ennekõike koolide-lasteaedade) siseruumidesse sorterite paigaldamine	50 000	50 000	100%
Jäätmete süvamahutite paigaldamine vallale kuuluvate hoonete juurde	50 000	50 000	100%
Saue linna Pärnasalu tänava (allee) korrastamine	50 000	50 000	100%
Avaliku ruumi investeringud iga-aastaselt (=kaasav eelarve)	335 000	335 000	100%
Ruila mõisapargi korrastamine ja silla rajamine	50 000	50 000	100%
Riisipere alevikus Tiigi pargi kinnistu heakorrastamine ja avaliku puhkeala kujundamise jätkamine ja Riisipere raudteejaama esise haljasala korrastamine	50 000	50 000	100%
Turba Jõujaama pargi ja tiikide korrastamine	50 000	50 000	100%
Haiba mõisapargi korrastamine ja tiikide puhastamine (max 30-50 tuh€)	100 000	100 000	100%
Saue linna jäätmeplatsi laiendamine	50 000	50 000	100%

Ruila paisjärve jõeks taastamine	130 000	130 000	100%
Olemasolevate spordirajatiste tehnilise seisukorra parendamine ja spordirajatiste edasiarendamine	50 000	50 000	100%
Uute avalike spordi- ja mänguväljakute ehitamine ning olemasolevate renoveerimine halduskeskustes ning esimese ja teise tasandi asustusüksustes	250 000	250 000	100%
AS KOVEK. Ruila küla ühisveevärgi- ja kanalisatsioonisüsteemide rekonstrueerimine	271 000	271 000	100%

Kaasava eelarve eesmärk on igal eelarveaastal igas Saue valla piirkonnas ellu viia projekt, mis pälvib rahvahääletusel enim toetust. Kaasava eelarve jaoks on eelarves planeeritud 260 000 eurot ning see jaguneb piirkondade vahel: Saue linn ja ümbrus 95 000 eurot, Laagri alevik ja ümbrus 95 000 eurot, Ääsmäe, Laitse, Ruila, Haiba ja Kernu 35 000 eurot ning Riisipere ja Turba ümbrus 35 000 eurot.

4.2.4 Elamu- ja kommunaalmajandus

Tabel 25. Elamu- ja kommunaalmajanduse investeeringud 2024 (eurodes)

	2024	Omafin 2024	Omafin. osakaal
ELAMU- JA KOMMUNAALMAJANDUS	700 000	700 000	100,0%
Haldusjuhi reserv	250 000	250 000	100%
Vallale kuuluvate hoonete energiatõhusaks rekonstrueerimine ja taastuvenergia lahenduste rakendamine	200 000	200 000	100%
Tänavavalgustuse kaasajastamine või rajamine alevike külade keskusladel, tiheasumeid läbivate peamiste liikumisteede, bussipeatuste, ristmike ja ülekäiguradade valgustamine. Ainult eraldiseisvad valgustuslahendused	100 000	100 000	100%
Nissi kalmistu rekonstrueerimine	100 000	100 000	100%
Saue Vallavarahaldus. Munalaskme maja pesuruumi remont ja munitsipaaleluruumide remont	50 000	50 000	100%

4.2.5 Vaba aeg ja kultuur

Tabel 26. Vaba aja ja kultuuri investeeringud 2024 (eurodes)

	2024	Omafin 2024	Omafin. osakaal
VABA AEG, KULTUUR, RELIGIOON	1 712 100	1 212 100	70,8%
Omaosaluse reserv erinevate külaasumiseltside investeerimistaotluste kaasfinantseerimise tagamiseks.	50 000	50 000	100%
Saue Vallavarahaldus. Turba Raamatukogu ruumide remont	10 000	10 000	100%
Saue Vallavarahaldus. Saue Kultuuri- ja Huvikeskuse Laagri maja garderoobi remont ja ventilatsiooni täiendamine	30 000	30 000	100%
MTÜ Hüüru Külaselts. Hüüru mõisapargi palliplatsi turvavõrgu soetamine	5 000	5 000	100%

Eesti Evangeelse Luterliku Kiriku Nissi Maarja Kogudus. Raimond Valgre mälestuspingi taastamine	1 200	1 200	100%
MTÜ Välja Selts. Pallivälja ja Pisivälja mänguväljakute edasiarendus (pesakiik, pink, prügikast)	5 000	5 000	100%
MTÜ Allika Külaselts. Allika tiigi äärse haljasala arendus (mängulinnaku rajamine)	5 000	5 000	100%
MTÜ Valingu ja Aila külaselts. Valingu pargi põigu avaliku ala projekteerimine ja treeningseadmete paigaldamine	5 000	5 000	100%
MTÜ Saue linna asumiselts. 1x masintikkimise seade ja 1x overlock masina soetamine	4 800	4 800	100%
MTÜ Ääsmäe Külakogu. ÄKKK külaplatsi pinnasteede ja mänguväljakute aluste katmine kummimultšiga	19 200	19 200	100%
MTÜ Maidla Külaselts. Maidla külakeskuse mänguväljak (kiigu soetamine)	4 200	4 200	100%
Eesti Evangeelne Vennastekogudus. EEVK Nissi palvemaja akende (3tk) renoveerimine	4 800	4 800	100%
MTÜ Vanamõisa küla. Külakeskuse mänguväljaku uuendamine	3 100	3 100	100%
MTÜ Tuula Tutulus. Seltsimaja väliköögi ja esinemisterrassi projekteerimine (õueala)	5 000	5 000	100%
MTÜ Vanamõisa küla. Vabaõhukeskuse palksaali ümberehitus koos energiat säästvate lahendustega	31 800	31 800	100%
SA Veskimõldre haridusmaja. Ääsmäe Põhikooli võimla rekonstrueerimine ja Ääsmäe Raamatukogu ruumide laiendamine (projekteerimine käib)	1 350 000	850 000	63%
Saue Vallavarahaldus. Ääsmäe Põhikooli võimla rekonstrueerimine ja Ääsmäe Raamatukogu ruumide laiendamine	122 000	122 000	100%
Saue Vallavarahaldus. Saue Noortekeskuse fassaadi ja laudise osaline värvimine, saali plaatide asendus, kaamerate asendus	40 000	40 000	100%
Raamatukogu laenutus- ja tagastuskapid Laagri ja Riisipere raamatukogude juurde	16 000	16 000	100%

4.2.6 Haridus

Tabel 27. Hariduse investeeringud 2024 (eurodes)

	2024	Omafin 2024	Omafin. osakaal
HARIDUS	5 754 800	5 754 800	100,0%
Lasteaedade mänguväljakute uuendamine ja täiendamine	50 000	50 000	100%
Saue Vallavarahaldus. Saue lasteaed Midrimaa kolme rühma remont ja sisustuse uuendamine (iga aasta kolm rühma)	150 000	150 000	100%
Saue Vallavarahaldus. Ruila Põhikool tõllakuuri (katuseakende 40tk vahetus) ja käsitöömaja katuste vahetus	200 000	200 000	100%

SA Veskimöldre haridusmaja. Saue-Laagri piirkonda täiendavate lasteaiakohtade loomine - Saue uus lasteaed	3 100 000	3 100 000	100%
SA Veskimöldre haridusmaja. Veskimöldre Haridusmaja juurdeehitus	1 000 000	1 000 000	100%
Välisprojekt Kids Like Us	80 000	80 000	100%
Saue Vallavarahaldus. Nõlvaku Lasteaia I korruse tegelusseinad ja välipaviljon	50 000	50 000	100%
Saue Vallavarahaldus. Riisipere Lasteaia välikuur ja atraktsioonide täiendamine	10 000	10 000	100%
Saue Vallavarahaldus. Turba Lasteaia teekatte remont	40 000	40 000	100%
Saue Vallavarahaldus. Kernu koolimaja katuse remont	200 000	200 000	100%
Saue Vallavarahaldus. Nissi Põhikooli klasside ja fassaadi remont	50 000	50 000	100%
Saue Vallavarahaldus. Turba Kooli energiatõhusustööde projekteerimine	100 000	100 000	100%
Saue Vallavarahaldus. Saue Kooli projekti läbivaatamine	50 000	50 000	100%
OÜ Laagri Haridus- ja Spordikeskus. Laagri Kooli staadioni tartaani renoveerimine	20 000	20 000	100%
OÜ Laagri Haridus- ja Spordikeskus. Veskitammi Lasteaia jahutussüsteemi rajamine peamaja rühmadesse	30 000	30 000	100%
Veskitammi lasteaia 2-rühmalise moodulhoone rajamine	229 800	229 800	100%
Saue Vallavarahaldus. Nõlvaku Lasteaia mänguväljaku renoveerimine	200 000	200 000	100%
Saue Vallavarahaldus. Tuleviku Lasteaed mänguväljakute korrastamine, sisehoov ja parkla	80 000	80 000	100%
Saue Vallavarahaldus. Laitse Lasteaed uue rühma mänguväljak	45 000	45 000	100%
Saue Vallavarahaldus. Turba Kool (tehnoloogiaõpetuse klass ja jõusaali ümberkolimine), tehnoloogiaõpetuse klassi sisustus	70 000	70 000	100%

4.2.7 Sotsiaalne kaitse

Tabel 28. Sotsiaalse kaitse investeeringud 2024 (eurodes)

	2024	Omafin 2024	Omafin. osakaal
SOTSIAALNE KAITSE	30 000	30 000	100,0%
Saue Vallavarahaldus. Haiba Lastekodu hooviala renoveerimine	30 000	30 000	100%

5. FINANTSEERIMISTEgevus

Finantseerimistegevuses kajastatakse finantseerimistehingud, milleks on laenude võtmine ja laenude tagasimaksed.

Saue valla võlakohustused seisuga 31.12.2023 on kokku 38 miljonit eurot. Peamised võlausaldajad on Swedbank 5 miljonit eurot, LHV pank 5 miljonit eurot ja SEB pank 28 miljonit eurot. 2024. aasta eelarves planeeritakse laenude põhiosa tagasimakseteks 4,5 miljonit eurot.

Tabel 29. Netovõlakoormuse kasv ühinemisjärgselt

	Põhitegevuse tulud, milj. eurot	Netovõlakoormus, milj. eurot	Netovõlakoormus, %
2018	35,0	9,6	27,5
2019	38,4	18,3	47,7
2020	40,7	22,5	55,4
2021	43,8	24,0	54,8
2022	50,0	32,0	64,0
2023	58,0	38,0	65,5
2024	61,6	44,1	72,0

Finantseerimistegevuse planeerimisel on arvestatakse KOFs-i nõuetega ja põhimääruse nõuetega. Põhimääruse §59 lg4 järgi peab eelarve seletuskirjas olema ülevaade laenukohustustest (toodud eelnevates lõikudes) ja selle võtmise võimalustest konsolideerimata arvestuses, mida tehakse järgnevalt. Laenukohustuse võtmist reguleerib KOFs.

Seoses Covid-19 kriisiga tõstis valitsus 2021-2025 aasta netovõlakoormuse määra 10 kordse põhitegevuse tulemini või 80% põhitegevuse tuludest kui põhitegevuse 10 kordne tulem on väiksem kui 80% põhitegevuse tuludest.

Saue valla põhitegevuse tulude ja kulude vahe ehk põhitegevuse tulem 2024. aastaks on planeeritud 4 959 600 eurot, mis on 8,1% põhitegevuse tuludest ja annab meile **netovõlakoormuse ülempiiriks 49,6 milj. eurot.**

Seega jääb 2024 aasta lõpuks vaba laenu jääki 5 miljonit eurot.

Investeeringustegevus kaetakse likviidsete vahendite muutuse, põhitegevuse tulemi ja laenudega.

Tabel 30. Investeeringustegevuse katteallikad 2024 (milj. eurodes)

Investeeringustegevuse katmiseks vajalik summa	12,7
Põhitegevuse tulem	5,0
Pangalaenud	11,0
Laenude tagasimaksed	-4,5
Likviidsete vahendite jääk	1,2

Tabel 31. Finantseerimistegevus

Nimetus	2024 eelarve
Juurde võetavad laenukohustused	11 000 000
Laenude tagasimaksed	4 500 000
FINANTSEERIMISTEgevus KOKKU	6 500 000

2024. aastal on plaanis võtta täiendavat laenu 11 miljonit eurot, millele lisandub 1,2 miljonit eurot eelneva kehtiva lepingu välja maksmata osa. Saue Vallavalitsuse netovõlakoormus seisuga 31.12.2024 planeeritult ca 44,1 miljonit eurot, **mis jääb riigi poolt kehtestatud netovõlakoormuse ülemmäära piiridesse.**

Tavapäraselt ei suuda me realiseerida kõiki planeeritud investeeringuid täies mahus kuna ajaliselt mahukate hangete, projekteerimiste ja muude ettevalmistuste tõttu pole võimalik täpselt planeerida objektide ehitamise alguse ja lõputähtaegu. Saue vallas on planeeritud investeeringute täitmine jäänud keskmiselt 75% juurde aastas. Eeltoodut arvestades on valla tegelik investeerimisvajadus väiksem. Saue valla netovõlakoormus hakkab lähenema oma seadusega lubatud maksimumini. Seetõttu **lähiaastatel investeeringute tempo oluliselt langeb jäädes ca 5 miljoni euro juurde aastas.**

Eelarve koostamisel on arvestatud erinevate riskistsenaariumitega. Prognooside kohaselt jääb EURIBOR järgnevaks aastaks 3,5% piiresse aga praeguste arvestuste kohaselt valla investeerimisotsuseid ja arengukava eesmärkide elluviimist oluliselt ei mõjuta.

6. LIKVIIDSETE VARADE MUUTUS

2023. aasta jääb sõlmitud 11 milj. eurosest laenulepingust 1,2 miljonit eurot välja maksmata, mis kasutatakse 2024. aasta investeeringute katmiseks.

Tabel 33. 2024 vs 2023 kulude eelarve koondtabel koos suuremate muutuste selgitustega

PÕHITEGEVUSE KULUD

Nimetus	2024 EA	9 kuud	2023 EA	Muutus %	Selgitus
	56 621 400	37 762 676	54 092 100		
Nimetus	2024 EA	9 kuud	2023 EA	Muutus %	Selgitus
01 Üldised valitsussektori teenused	2 782 200	1 820 451	2 730 700	1,9%	
Saue Vallavolikogu	288 000	198 104	280 600	2,6%	
50 TÖÖJÕUKULUD	269 700	189 427	262 400	2,8%	
55 MAJANDAMISKULUD	18 300	8 677	18 200	0,5%	
Saue Vallavalitsus	2 276 600	1 512 901	2 268 100	0,4%	
50 TÖÖJÕUKULUD	1 834 300	1 291 509	1 880 100	-2,4%	
55 MAJANDAMISKULUD	433 300	203 212	380 000	14,0%	2023. a II lisaelarvega edasi lükatud tegevused 2024. a kliimakava välja töötamiseks ja noortekeskuse arengukava uuendamiseks
60 MUUD TEGEVUSKULUD	9 000	18 180	8 000	12,5%	Riigilõivu kulude suurenemine
Reservfond	90 000	0	30 000	200,0%	
60 MUUD TEGEVUSKULUD	90 000	0	30 000	200,0%	Reservfond on seotud põhitegevuse kulude mahuga, moodustab ca 0,16% põhitegevuse kulude mahust. 2023. a II lisaelarvega vähendatud
Muud üldised valitsussektori teenused (valimised, liikmemaksud)	109 500	98 664	134 400	-18,5%	
45 MUUD TOETUSED	89 500	65 553	83 000	7,8%	Liikmemaksud erinevates liitudes
50 TÖÖJÕUKULUD	0	28 853	30 000	-100,0%	2023. a Riigikogu valimistega seotud tasud, Euroopa Parlamendi valimiste tasud lisatakse lisaelarvega
55 MAJANDAMISKULUD	20 000	4 257	21 400	-6,5%	2023. a Riigikogu valimistega seotud ühekordsed kulud uute valimiskabiinide soetuseks
Üldiseloomuga ülekanded valitsussektoris	18 100	10 782	17 600	2,8%	
55 MAJANDAMISKULUD	18 100	10 782	17 600	2,8%	
Nimetus	2024 EA	9 kuud	2023 EA	Muutus %	
02 Riigikaitse	7 000	7 000	7 000	0,0%	
Riigikaitse	7 000	7 000	7 000	0,0%	
45 MUUD TOETUSED	7 000	7 000	7 000	0,0%	
03 Avalik kord ja julgeolek	63 000	32 948	97 300	-35,3%	
Avalik kord ja julgeolek	63 000	32 948	97 300	-35,3%	
55 MAJANDAMISKULUD	63 000	32 948	97 300	-35,3%	2023. a sihtrahad kriisivalmiduse suurendamiseks
Nimetus	2024 EA	9 kuud	2023 EA	Muutus %	

04 Majandus	5 584 000	3 488 973	5 109 500	9,3%	
Tsentraliseeritud IT	1 786 900	1 012 123	1 561 600	14,4%	
50 TÖÖJÕUKULUD	214 500	129 945	236 600	-9,3%	Ühe ametikoha koondamine
55 MAJANDAMISKULUD	1 572 400	882 178	1 325 000	18,7%	Uue lasteaia lisandumine, seadmete rendilepingute lisandumine, tarkvara arendustegevuste jätkumine
Maakorraldus, põllumajandus	29 600	17 489	29 800	-0,7%	
55 MAJANDAMISKULUD	29 000	15 767	29 200	-0,7%	
60 MUUD TEGEVUSKULUD	600	1 721	600	0,0%	
Maanteetransport	541 000	480 281	507 000	6,7%	
55 MAJANDAMISKULUD	541 000	480 281	507 000	6,7%	Kasv seoses 2023. a II lisaelarvega baasi vähenemisega
Ühistransport	1 975 000	1 110 895	1 695 500	16,5%	
41 SOTSIAALTOETUSED	5 000	1 031	5 000	0,0%	
45 MUUD TOETUSED	1 200 000	627 164	1 010 000	18,8%	Alates 01.09.2023 hakkas kehtima uus siseliinide teenindamise leping, summa lähtub ÜTK tegevuskava prognoosist
55 MAJANDAMISKULUD	770 000	482 700	680 500	13,2%	Elroni rongitranspordi üksikpileti hinnatõus 1,60€-lt 1,80€-le.
Raudteetransport	13 000	12 259	26 000	-50,0%	
45 MUUD TOETUSED	13 000	12 259	26 000	-50,0%	2023. a sisaldab ka 2022. a üle tulnud vahendeid
Turism	10 000	0	10 000	0,0%	
55 MAJANDAMISKULUD	10 000	0	10 000	0,0%	
Planeeringud, arendusprojektid	63 000	26 848	71 700	-12,1%	
55 MAJANDAMISKULUD	63 000	26 848	71 700	-12,1%	Vastavalt 2023. a tegelikule
Teadus- ja arendustegevus	10 000	0	0	100,0%	
55 MAJANDAMISKULUD	10 000	0	0	100,0%	Ettevõtlusanalüüs 2024. a
Muu majandus	1 155 500	829 078	1 207 900	-4,3%	
50 TÖÖJÕUKULUD	1 118 600	805 182	1 164 300	-3,9%	
55 MAJANDAMISKULUD	36 900	23 896	43 600	-15,4%	Vastavalt 2023. a tegelikule
Nimetus	2024 EA	9 kuud	2023 EA	Muutus %	
05 Keskkonnakaitse	1 950 100	1 461 467	1 916 800	1,7%	
Jäätmekäitlus	187 200	205 447	197 400	-5,2%	
55 MAJANDAMISKULUD	187 200	205 447	197 400	-5,2%	2023. a sihtrahad ohtlike jäätmete veoks, 2024. a sihtrahad lisanduvad lisaelarvega
Avalike alade puhastus	801 000	590 996	732 400	9,4%	
55 MAJANDAMISKULUD	801 000	590 996	732 400	9,4%	Lumelükkamise kallinemine
Heitveekäitlus	127 800	63 461	148 400	-13,9%	
45 MUUD TOETUSED	70 000	29 144	80 000	-12,5%	Keskkonnaprogrammi toetuse taotlejaid vähem
55 MAJANDAMISKULUD	57 800	34 316	68 400	-15,5%	Sadeveetorustike korrashoiukuludeks vastavalt tegelikule 2023. a
Heakord, sh mänguväljakud	834 100	601 563	838 600	-0,5%	

41 SOTSIAALTOETUSED	4 000	1 800	4 400	-9,1%	Kauni Kodu konkursi auhinnafond
45 MUUD TOETUSED	140 000	48 407	136 000	2,9%	
55 MAJANDAMISKULUD	690 100	551 356	698 200	-1,2%	
Nimetus	2024 EA	9 kuud	2023 EA	Muutus %	
06 Elamu- ja kommunaalmajandus	5 760 300	3 761 207	5 649 700	2,0%	
Saue Vallavarahaldus	5 264 800	3 502 426	5 207 800	1,1%	
50 TÖÖJÕUKULUD	1 498 200	1 054 067	1 501 400	-0,2%	
55 MAJANDAMISKULUD	3 766 600	2 448 359	3 706 400	1,6%	
Veevarustus	0	217	2 900	-100,0%	
55 MAJANDAMISKULUD	0	217	2 900	-100,0%	Tegevust ei planeerita
Tänavavalgustus	454 500	228 244	400 000	13,6%	
55 MAJANDAMISKULUD	454 500	228 244	400 000	13,6%	Tänavavalgustuse mahtude suurenemine
Hulkuvad loomad	41 000	30 320	39 000	5,1%	
55 MAJANDAMISKULUD	41 000	30 320	39 000	5,1%	
Nimetus	2024 EA	9 kuud	2023 EA	Muutus %	
08 Vaba aeg, kultuur, religioon	3 193 100	2 359 535	3 087 000	3,4%	
Vaba aja üritused (sh seltsitegevus)	1 277 400	1 098 675	1 208 800	5,7%	
45 MUUD TOETUSED	1 126 200	1 002 630	1 045 800	7,7%	Kasv seoses 2023. a II lisaelarvega baasi vähenemisega. MTÜ Muusikaselts Nissi Trollide personalikulude järele aitamiseks vastavalt esialgsele õpetajate palgakasvule 1,7% ja eelmise aasta vahe 11%.
55 MAJANDAMISKULUD	151 200	96 045	163 000	-7,2%	2023. a toimus laulutantsupidu, 2024. a kulusid ei planeerita
OÜ Saue Spordirajatised	44 300	0	44 300	0,0%	
45 MUUD TOETUSED	44 300	0	44 300	0,0%	
Saue Spordikeskus	170 000	113 625	164 900	3,1%	
50 TÖÖJÕUKULUD	109 400	76 026	108 100	1,2%	
55 MAJANDAMISKULUD	60 600	37 599	56 800	6,7%	Kasv seoses 2023. a II lisaelarvega baasi vähenemisega
Saue Noortekeskus	427 400	309 325	435 200	-1,8%	
45 MUUD TOETUSED	400	350	400	0,0%	
50 TÖÖJÕUKULUD	355 500	244 551	343 500	3,5%	
55 MAJANDAMISKULUD	71 500	64 424	91 300	-21,7%	2023. a sihtrahad, 2024. a sihtrahad lisatakse lisaelarvega
Saue Raamatukogud	436 300	295 111	426 000	2,4%	
50 TÖÖJÕUKULUD	286 300	209 459	286 300	0,0%	
55 MAJANDAMISKULUD	150 000	85 652	139 700	7,4%	Kasv seoses 2023. a II lisaelarvega baasi vähenemisega
Saue Kultuuri- ja Huvikeskus	656 700	414 688	634 000	3,6%	
45 MUUD TOETUSED	0	24	100	-100,0%	Liikmemakse pole planeeritud
50 TÖÖJÕUKULUD	347 100	243 329	344 500	0,8%	
55 MAJANDAMISKULUD	309 600	171 335	289 400	7,0%	Kasv seoses 2023. a II lisaelarvega baasi vähenemisega
Ringhäälingu- ja kirjastamisteenused	94 300	66 708	89 700	5,1%	
50 TÖÖJÕUKULUD	23 800	17 769	23 800	0,0%	

55 MAJANDAMISKULUD	70 500	48 939	65 900	7,0%	Kasv seoses 2023. a II lisaelarvega baasi vähenemisega
Muu vaba aeg, kultuur ja religioon	86 700	61 403	84 100	3,1%	
45 MUUD TOETUSED	100	20	100	0,0%	
50 TÖÖJÕUKULUD	82 200	60 848	79 500	3,4%	
55 MAJANDAMISKULUD	4 400	535	4 500	-2,2%	
Nimetus	2024 EA	9 kuud	2023 EA	Muutus %	
09 Haridus	32 209 400	21 501 322	30 468 500	5,7%	
Lasteaiateenus, eralasteaiad, lapsehoiuteenus	2 502 000	1 783 394	2 298 700	8,8%	
55 MAJANDAMISKULUD	2 502 000	1 783 394	2 298 700	8,8%	Vastavalt 2023. a tegelikule. Koolieelse eralasteasutuse ja -lapsehoiu teenuse toetuse kasv 450€ +1,7% seoses õpetajate palgakasvuga
Laagri Lasteaed	1 173 000	793 925	1 152 300	1,8%	
50 TÖÖJÕUKULUD	1 097 400	751 225	1 081 300	1,5%	
55 MAJANDAMISKULUD	75 600	42 700	71 000	6,5%	Kasv seoses 2023. a II lisaelarvega baasi vähenemisega
Kooli- ja lasteaiatoit	1 098 800	660 937	1 017 500	8,0%	
55 MAJANDAMISKULUD	1 098 800	660 937	1 017 500	8,0%	Uue toitlustushanke (al 01.11.2023) mahu kasv seoses laste arvu suurenemisega koolides 3068 last (2023. a 2912) ja lasteaedades 1657 last (2023.a 1450)
Saue lasteaed Midrimaa (sh uus hoone Kadakamarja tn-l)	2 497 700	1 468 281	2 291 900	9,0%	
50 TÖÖJÕUKULUD	2 347 100	1 413 191	2 198 000	6,8%	Lisanduvad uued rühmad al 01.09.2024 Kadakamarja filiaalis
55 MAJANDAMISKULUD	150 600	55 090	93 900	60,4%	Lisanduvad uued rühmad al 01.09.2024 Kadakamarja filiaalis
Nõlvaku Lasteaed	712 800	510 692	709 900	0,4%	
45 MUUD TOETUSED	300	150	0	100,0%	Harjumaa Alushariduse Juhtide Ühenduse liikmemaks
50 TÖÖJÕUKULUD	661 200	475 245	650 700	1,6%	
55 MAJANDAMISKULUD	51 300	35 296	59 200	-13,3%	2023. a sihtrahad
Riisipere Lasteaed	458 100	333 826	450 400	1,7%	
50 TÖÖJÕUKULUD	422 300	306 459	415 800	1,6%	
55 MAJANDAMISKULUD	35 800	27 367	34 600	3,5%	
Tuleviku Lasteaed	701 300	482 588	689 900	1,7%	
50 TÖÖJÕUKULUD	660 700	446 331	642 400	2,8%	
55 MAJANDAMISKULUD	40 600	36 257	47 500	-14,5%	2023. a asendusõpetaja teenuse sisseost töötasu asemel
Veskitammi Lasteaed	1 207 500	785 639	1 148 100	5,2%	
50 TÖÖJÕUKULUD	1 140 300	755 613	1 080 000	5,6%	Lisandunud uus rühm al 01.09.2023
55 MAJANDAMISKULUD	67 200	30 026	68 100	-1,3%	
Ääsmäe Lasteaed	844 400	534 839	832 100	1,5%	
50 TÖÖJÕUKULUD	792 000	507 315	780 400	1,5%	
55 MAJANDAMISKULUD	52 400	27 524	51 700	1,4%	
Kotka Lasteaed	706 700	333 112	590 000	19,8%	

50 TÖÖJÕUKULUD	650 700	306 048	540 300	20,4%	Lisandunud uus rühm al 01.09.2023
55 MAJANDAMISKULUD	56 000	27 064	49 700	12,7%	Lisandunud uus rühm al 01.09.2023
Kernu Lasteaed	203 600	128 305	199 600	2,0%	
50 TÖÖJÕUKULUD	193 700	123 605	190 800	1,5%	
55 MAJANDAMISKULUD	9 900	4 700	8 800	12,5%	
Laitse Lasteaed	508 400	344 718	498 800	1,9%	
50 TÖÖJÕUKULUD	480 700	330 642	472 800	1,7%	
55 MAJANDAMISKULUD	27 700	14 076	26 000	6,5%	Kasv seoses 2023. a II lisaelarvega baasi vähenemisega
Turba Lasteaed	527 800	300 354	473 900	11,4%	
50 TÖÖJÕUKULUD	480 800	261 982	424 300	13,3%	Lisandunud uus rühm al 01.09.2023
55 MAJANDAMISKULUD	47 000	38 372	49 600	-5,2%	2023. a sihtrahad
Põhi- ja keskkaridusteenus, erakoolid	948 000	674 584	896 600	5,7%	
55 MAJANDAMISKULUD	948 000	674 584	896 600	5,7%	Vastavalt 2023. a tegelikule, õpilaskoha maksumuse kasv
Kernu Põhikool	405 300	247 327	420 100	-3,5%	
50 TÖÖJÕUKULUD	365 500	228 754	386 000	-5,3%	Vähenenud väikeklasside arv al 01.09.2023
55 MAJANDAMISKULUD	39 800	18 573	34 100	16,7%	Juubeliaasta
Laagri Kool	6 179 600	4 370 626	5 678 900	8,8%	
45 MUUD TOETUSED	5 977 100	4 230 532	5 480 300	9,1%	Alates aug 2024. a lisandub uue ehitatava osa Möldre koolimaja rendimaksed
55 MAJANDAMISKULUD	202 500	140 094	198 600	2,0%	
Nissi Põhikool	1 115 600	709 170	1 075 300	3,7%	
50 TÖÖJÕUKULUD	1 009 500	638 448	968 100	4,3%	
55 MAJANDAMISKULUD	106 100	70 722	107 200	-1,0%	
Ruila Põhikool	1 125 100	792 706	1 107 600	1,6%	
50 TÖÖJÕUKULUD	1 014 600	725 531	985 300	3,0%	
55 MAJANDAMISKULUD	110 500	67 175	122 300	-9,6%	2023. a sihtrahad
Saue Kool	4 136 600	2 961 380	4 116 000	0,5%	
50 TÖÖJÕUKULUD	3 580 700	2 564 748	3 529 400	1,5%	
55 MAJANDAMISKULUD	555 900	396 633	586 600	-5,2%	2023. a sihtrahad
Turba Kool	1 076 900	743 084	1 013 900	6,2%	
50 TÖÖJÕUKULUD	969 200	684 837	912 200	6,2%	Suurenenud väikeklasside arv al 01.09.2023
55 MAJANDAMISKULUD	107 700	58 248	101 700	5,9%	Kasv seoses 2023. a II lisaelarvega baasi vähenemisega
Ääsmäe Põhikool	1 296 400	789 470	1 250 100	3,7%	
50 TÖÖJÕUKULUD	1 166 200	724 245	1 114 300	4,7%	
55 MAJANDAMISKULUD	130 200	65 225	135 800	-4,1%	
Noorte huviharidus ja huvitegevus	800 100	532 930	690 700	15,8%	
45 MUUD TOETUSED	238 100	126 206	210 700	13,0%	Baastoetuse baasmäärade kasv, riigi toetusfondi jääk 2023. a üle toodud
55 MAJANDAMISKULUD	562 000	406 724	480 000	17,1%	Kohatasude kasv vastavalt tegelikule
Saue Muusikakool	852 400	562 821	856 800	-0,5%	
45 MUUD TOETUSED	1 400	869	1 400	0,0%	
50 TÖÖJÕUKULUD	780 900	532 824	779 400	0,2%	

55 MAJANDAMISKULUD	70 100	29 128	76 000	-7,8%	2023. a sihtrahad. 2023. a toimus laulutantsupidu, 2024. a kulusid ei planeerita
Õomaja/õpilaskodud	12 000	6 645	9 700	23,7%	
55 MAJANDAMISKULUD	12 000	6 645	9 700	23,7%	Õpilaskodu kasutajate arvu kasv
Tugiisiku- ja lapsehoiuteenus raske ja sügava puudega lastele	189 100	100 816	176 200	7,3%	
50 TÖÖJÕUKULUD	131 800	59 051	131 800	0,0%	
55 MAJANDAMISKULUD	57 300	41 765	44 400	29,1%	Lapsehoiu teenus puuetega lastele on KOV eelarvest, varem EU toetusena
Muu haridus	930 200	549 151	823 500	13,0%	
41 SOTSIAALTOETUSED	87 000	48 716	86 000	1,2%	
50 TÖÖJÕUKULUD	760 900	469 042	666 300	14,2%	Tugipersonali ametikohtade lisandumine
55 MAJANDAMISKULUD	77 300	25 385	59 900	29,0%	Uute teenistujate kulude lisandumine ja koolitused
60 MUUD TEGEVUSKULUD	5 000	6 008	11 300	-55,8%	Vastavalt 2023. a tegelikule. Kahjutasusid ei planeerita nii suures mahus
Nimetus	2024 EA	9 kuud	2023 EA	Muutus %	
10 Sotsiaalne kaitse	5 072 300	3 329 774	5 025 600	0,9%	
Haigete sotsiaalne kaitse	1 500	500	1 500	0,0%	
55 MAJANDAMISKULUD	1 500	500	1 500	0,0%	
Puuetega inimeste sotsiaalhoolekandeesasutused	16 000	9 660	15 600	2,6%	
55 MAJANDAMISKULUD	16 000	9 660	15 600	2,6%	
Muu puuetega inimeste sotsiaalne kaitse	462 400	303 348	390 000	18,6%	
41 SOTSIAALTOETUSED	301 500	199 748	249 100	21,0%	Mittetöötavate tööealiste hooldajate arvu suurenemine
55 MAJANDAMISKULUD	160 900	103 600	140 900	14,2%	Sotsiaaltranspordihanke tasu arvestuse ja suuruse muutumine
Üldhooldekodud	960 500	396 167	779 100	23,3%	
41 SOTSIAALTOETUSED	960 000	227 723	594 000	61,6%	Hooldereform al. 01.07.2023, 2023. a poole aasta kulud, 2024. a täisaasta kulud
55 MAJANDAMISKULUD	500	168 443	185 100	-99,7%	Hooldereform, kulud kuni 01.07.2023 kajastatud majandamiskuludena 2024 toetusena.
Saue Sotsiaalkeskus	369 100	184 762	300 400	22,9%	
50 TÖÖJÕUKULUD	266 200	162 044	240 100	10,9%	Ametikoha lisandumine (0,5 tugiisik) lõunapiirkond
55 MAJANDAMISKULUD	102 900	22 718	60 300	70,6%	Sotsiaalkeskuse ülesannete muutmine ja töö ümberkorraldamine. Sooja valmistoidu koju toomine Saue linnas ja linnaümbruses vastavalt hanke maksumuse prognoosile
Muu eakate sotsiaalne kaitse	195 000	103 562	188 500	3,4%	

41 SOTSIAALTOETUSED	193 000	100 430	184 500	4,6%	
55 MAJANDAMISKULUD	2 000	3 132	4 000	-50,0%	Planeeritud koolitused, info- ja õppepäevad eakatele elanikele
Asendus- ja järelhooldus	97 000	81 019	141 300	-31,4%	
41 SOTSIAALTOETUSED	75 000	53 224	92 900	-19,3%	Vastavalt 2023. a tegelikule
55 MAJANDAMISKULUD	22 000	27 795	48 400	-54,5%	Asenduskoodeenuse kasutus 5 kuud 2024. a
Haiba Lastekodu	627 900	487 646	616 700	1,8%	
41 SOTSIAALTOETUSED	10 000	12 615	8 500	17,6%	Vastavalt 2023. a tegelikule
45 MUUD TOETUSED	300	171	300	0,0%	
50 TÖÖJÕUKULUD	546 100	414 971	543 400	0,5%	
55 MAJANDAMISKULUD	71 500	59 890	64 500	10,9%	Toiduainete ja ravimite kallinemine
Muu perekondade ja laste sotsiaalne kaitse	1 165 500	759 982	1 219 600	-4,4%	
41 SOTSIAALTOETUSED	997 200	641 269	1 031 000	-3,3%	
50 TÖÖJÕUKULUD	10 300	6 736	0	100,0%	Lastevanematele suunatud koolitustele tugipersonal palkamine
55 MAJANDAMISKULUD	158 000	111 977	188 600	-16,2%	2023. a sihtrahad, 2024. a sihtrahad lisatakse lisaelarvega
Töötute sotsiaalne kaitse	5 000		4 900	2,0%	
55 MAJANDAMISKULUD	5 000	0	4 900	2,0%	
Eluasemeteenused sotsiaalsetele riskirühmadele	16 000	44 898	78 900	-79,7%	
41 SOTSIAALTOETUSED	10 000	10 332	54 600	-81,7%	Sotsiaalkindlustusameti hüvitatav UA ajutise kaitse saajate üüritoetus, 2024. a summad lisatakse lisaelarvega
55 MAJANDAMISKULUD	6 000	34 567	24 300	-75,3%	2023. a sihtrahad, 2024. a sihtrahad lisatakse lisaelarvega
Riskirühmade sotsiaalhoolekandeesutused	3 000	1 625	1 900	57,9%	
55 MAJANDAMISKULUD	3 000	1 625	1 900	57,9%	Vastavalt 2023. a tegelikule
Riiklik toimetulekutoetus	512 000	472 331	605 600	-15,5%	
41 SOTSIAALTOETUSED	512 000	472 331	605 600	-15,5%	Vastavalt riigi toetusfondi esialgsetele andmetele, 2024. a täpsustused tehakse lisaelarvega
Muu sotsiaalsete riskirühmade kaitse	15 000	18 806	29 900	-49,8%	
41 SOTSIAALTOETUSED	8 000	17 027	16 000	-50,0%	2024. a lõpetatakse UA ajutise kaitse saanud isikutele toetuse maksmine
55 MAJANDAMISKULUD	7 000	1 779	13 900	-49,6%	Vastavalt 2023. a tegelikule
Muu sotsiaalne kaitse	626 400	465 467	651 700	-3,9%	
41 SOTSIAALTOETUSED	0	165	200	-100,0%	Elus on hoolimist fondi sihtotstarbeline kasutamine
50 TÖÖJÕUKULUD	581 000	442 235	609 100	-4,6%	
55 MAJANDAMISKULUD	44 900	22 577	41 900	7,2%	Kasv seoses 2023. a II lisaelarvega baasi vähenemisega
60 MUUD TEGEVUSKULUD	500	490	500	0,0%	